

พระไตรปิฎกอักขระระชาติพันธู์ไต
ชุด ๑๕ อักขระระ

บรูฬิเตอบบิวด
ปาฬิเตปิฎกะกะ

ฉบับสากล
อักขระระไตไหลง-ปาฬิ

อักขรวธิจาทันฉบับ พ.ศ. ๒๔๓๖
พระไตรปิฎกจุลจอมเกล้าบรมธัมมิกมหาราช

ชุด ๔๐ เล่ม

พระไตรปิฎกอักขระชาติพันธุ์ไต
ชุด ๑๕ อักขระ

บุรณิเวทอิมิตถ
ปาฬิตะปิฎกะกะ

ฉบับสากล
อักขระไตหลวง-ปาฬิตะ

อักขรวิธีจากต้นฉบับ พ.ศ. ๒๔๓๖
พระไตรปิฎกจุลจอมเกล้าบรมธัมมิกมหาราช

ชุด ๔๐ เล่ม

พระสัมโมทนียกถา

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
องค์พระสังฆราชูปถัมภ์โครงการพระไตรปิฎกสากล
ในกองทุนสนทนาธัมมนำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล. มณีรัตน์ บุณนาค

พันตรี สุรธัช บุณนาค สัตถวิहारิกนาคหลวงและนายก “กองทุนสนทนาธัมมนำสุข ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุณนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์” แจ้งว่าจะพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาปาฬิ อักษรโรมัน ฉบับสมบูรณ์ฉบับแรกของโลกขึ้นในประเทศไทย ให้ตรงตามมติที่แท้จริงของการสังคายนานานาชาติ ครั้งใหญ่และครั้งเดียวของโลกในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยพระเถรานุเถระในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท จากนานาประเทศ ๒,๕๐๐ รูป ทั้งนี้เพื่อมอบเป็นธัมมทานจำนวน ๑,๐๐๐ ชุด ชุดละ ๔๐ เล่ม แก่สถาบัน การศึกษาสำคัญนานาชาติทั่วโลก

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการที่ร่วมใจกันขนานนามพระไตรปิฎกฉบับนี้
(เป็นภาษาปาฬิ หรือเขียนทับศัพท์ ปาฬิภาษา-อักษรโรมันว่า)

Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500

(The World Tipiṭaka)

เรียกเป็นภาษาไทยว่า

“พระไตรปิฎกมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๐

(พระไตรปิฎกสากล)

(2)

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์รวบรวมพระพุทธรวจนะ อันเป็นคำสอนแสดงอัมมะเพื่อดับทุกข์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นพระบรมศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย จำแนกออกเป็น พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก มีพระอัมมขันธ์ ๘๔,๐๐๐ พระอัมมขันธ์

พระพุทธรองค์ตรัสไว้ในกาลสมัยใกล้เสด็จดับขันธปรินิพพานว่า :

**ānanda, mayā dhammo ca vinayo ca desito paññatto,
so vo mamaccayena satthā...¹**

Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavaṣṣe 2500²

7D2:484

**ดูกรอานันทะ, อัมมะและวินัยใดที่เราได้แสดงแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย
อัมมะและวินัยนั้นจักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย เมื่อเราล่วงลับไป...**

(ทีฆนิกาย มหาวัคค์ มหาปรินิพพานสูตร ภาคแปล)

เพราะเหตุฉะนั้น พระมหาเถระที่เป็นพระอรหันตชีณาสพ จำนวน ๕๐๐ รูป มีพระมหากัสสปอรหันตเถระเป็นประธาน จึงได้รวบรวมพระพุทธรวจนะเป็นพระไตรปิฎกเป็นครั้งแรก ณ นครราชคฤห์ ในชมพูทวีป เรียกว่าปฐมมหาสังคายนาและมีการสังคายนาต่อๆ มา เพื่อความดำรงมั่น แห่งพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนทั่วโลกนับถือพระไตรปิฎกเป็นพระบรมศาสดา การสังคายนาและสร้างพระไตรปิฎกจึงเป็นมหากุศลยิ่งใหญ่

¹ ดู The World Tipiṭaka in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavaṣṣe 2500”, Dīghanigāya 7D ข้อ 216 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” เล่มที่ 7, ข้อ 216)

² See Dīghanikāya, Vol. 7, Book Division No. 216 of the Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Edition of the Buddhist Era 2500 Great International Council Pāli Tipiṭaka, published by the Dhamma Society in Roman script since B.E. 2545, and is referred in the new system of Tipiṭaka Reference in this edition as M2500: 7D2.216 or 7D2.216.

Also see Volume Abbreviations of the Pāli Tipiṭaka in the World Tipiṭaka Edition and more detail in Dhamma Society Website : www.tipitakaquotation.net

ในระหว่างปีพระพุทธศักราช ๒๔๙๗-๒๔๙๙ มิตรประเทศของไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้แก่ ศรีลังกา พม่า กัมพูชา และลาว ได้ร่วมจัดการสังคายนาพระไตรปิฎกด้วยเจตน์จำนง ที่จะจัดทำพระไตรปิฎกปาฬิฉบับสากลที่รับรองร่วมกันของฝ่ายเถรวาท ได้อาราธนาพระเถระานุเถระผู้ชำนาญพระปาฬิ จากนานาประเทศทั่วโลกไปร่วมสังคายนาพระไตรปิฎก ที่นครย่างกุ้ง

อาตมภาพและคณะสงฆ์ไทยได้ไปร่วมสังคายนาด้วย โดยมติของคณะสังฆมนตรีซึ่งรัฐบาลไทยอุปถัมภ์ ในการนี้สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังนครย่างกุ้งในปีพระพุทธศักราช ๒๕๐๓ เพื่อทรงอนุโมทนาการสังคายนาพร้อมกับประมุขของนานาประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา ในบรรดาข้าราชการบริพาร มีท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุณนาค นางสนองพระโอษฐ์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ตามเสด็จพระราชดำเนินด้วย

บัดนี้ ได้มีการปริวรรตอักษรที่พิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ ครั้งสำคัญฉบับนี้ จากต้นฉบับภาษาปาฬิเป็นอักษรโรมัน ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุณนาค ได้อนุโมทนา และเป็นประธานอุปถัมภ์การพิมพ์เผยแพร่ให้แพร่หลายในนานาอารยประเทศ เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระมหากษัตริย์พุทธมามกะแห่งสยามประเทศทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๒ ในปีพระพุทธศักราช ๒๕๔๒³

อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการในมหากุศลนี้ และขออัญเชิญอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย อานุภาพแห่งพระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระอัมมขันธ์ พร้อมทั้งอานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราช และพรหมเทพเทวาทั้งหลายในสากลจักรวาล ได้ดลบันดาลให้เกิดความสุขสวัสดิ เกิดเป็นพระพรชัยมงคลน้อมถวายสมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ บรมอัมมิมหาราช พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สองพระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงมีพระราชหฤทัยเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนา ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน พร้อมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์

³ จัดพิมพ์สำเร็จ พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นประธานกิตติมศักดิ์การพระราชทานและประดิษฐานพระไตรปิฎกสากลในนานาประเทศทั่วโลก และได้เสด็จจาริกไปพระราชทานพระไตรปิฎกชุดปฐมฤกษ์เป็นพระอัมมทานแก่ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยศรีลังกา ณ กรุงโคลัมโบ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(4)

ขอมหากุศลนี้จึงเป็นกุศลเหตุให้พรหมเทพเทวา มนุษย์ และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ร่วมอนุโมทนา สาธุการผู้บริจาคทรัพย์เป็นอัมมทาน และผู้ร่วมงานสร้าง “พระไตรปิฎกมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๐” ฉบับอักษรโรมัน ฉบับแรกของโลก ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทยนี้ เพื่อได้มีความสุข ความเจริญทั่วกัน เทอญ⁴.

สมเด็จพระญาณสังวร

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๒

แก้ไขวันที่ ๒๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๕

วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

⁴ พ.ศ. 2548 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ ร่วมจัดพิมพ์พระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน และในฐานะประธานกิตติมศักดิ์การพระราชทานพระไตรปิฎกสากลในนามา ประเทศ ได้เสด็จจาริกจากกรุงเทพฯสู่กรุงโคลัมโบ โดยเที่ยวบินพิเศษภายในเวลา 24 ชั่วโมง เพื่อทรงอัญเชิญพระไตรปิฎกสากล ไปพระราชทานเป็นพระอัมมทานแก่ ฯพณฯ จันทรिका บันดารานายเก กุมารตุงคะ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งศรีลังกา ตามคำกราบทูลเชิญของประธานาธิบดี ต่อมาในปีเดียวกันได้พระราชทานชุดปฐมฤกษ์อีก 2 ชุด เพื่อประดิษฐาน ณ หอสมุดแคโรลินาเรติวีว่า มหาวิทยาลัยอุปซาล่า ราชอาณาจักรสวีเดน และศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรุงเทพมหานคร ตามคำกราบทูลขอพระราชทานของสถาบัน นับแต่นั้นเป็นต้นมา ได้มีสถาบันต่างๆ ขอพระราชทานพระไตรปิฎกสากลอักษรโรมันจากประเทศไทย ปัจจุบันได้มีการพระราชทานและประดิษฐาน พระไตรปิฎกสากลในสถาบันต่างๆ ไม่น้อยกว่า 40 สถาบัน ใน 20 ประเทศ ใน พ.ศ. 2554 อาทิ รัฐสภาแห่งศรีลังกา, สมาคมพุทธศาสนาเถรวาทญี่ปุ่น และหอสมุดรัฐสภาแห่งประเทศไทย, สมาคมมหาโพธิ์แห่งอินเดีย ณ พุทธคยา, ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, ศาลฎีกาแห่งราชอาณาจักรไทย, มหาวิทยาลัยคองกุก สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธ์พุทธศาสนาแห่งนอร์เวย์ มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยวอชิงตัน ซีแอตเทิล สหรัฐอเมริกา และสถาบันพระสังฆราชแห่งเมียนมาร์

พ.ศ. 2549 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงนำผู้อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากล น้อมเกล้าฯ ถวายพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ชุด 40 เล่ม และปทานุกรมพระไตรปิฎกศึกษาอ้างอิง อักษรโรมัน ชุด 20 เล่ม รวม 60 เล่ม ซึ่งจัด พิมพ์ขึ้นเป็นพิเศษ เนื่องในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ 60 พรรษา

พ.ศ. 2552 ผู้อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากล ได้จัดพิธีสมโภชพระไตรปิฎก ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง และน้อมถวายพระไตรปิฎกสากล พร้อมด้วยพระไตรปิฎก “จุลจอมเกล้าบรมอัมมิกมหาราช ร.ศ. 112 (2436) อักษรสยาม” ฉบับอนุรักษ์ดิจิทัล พ.ศ. 2552 แต่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากล ซึ่งทั้งสองชุดได้จัดพิมพ์เป็นครั้งแรกจากระบบ World Tipitaka WebService

พ.ศ. 2554 ได้นำข้อมูลพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน บูรณาการกับฐานข้อมูลพระไตรปิฎก จปร. อักษรสยาม เพื่อจัดพิมพ์เป็นพระไตรปิฎกปาฬิ จุลจอมเกล้าบรมอัมมิกมหาราช ฉบับอ้างอิงสากล พ.ศ. 2554

สนทนาธรรมนำสุข

กองทุนสนทนาธรรมนำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล. มณีรัตน์ บุนนาค

ในพระสังฆราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ความสำคัญของพระไตรปิฎก ในพระพุทธศาสนาเถรวาท¹

พระธรรมปิฎก

(ป. อ. ปยุตฺโต)²

คำว่า พระพุทธศาสนา ว่าโดยทั่วไป มีความหมายกว้างมาก รวมถึงแต่หลักอัมมะ³ พระสงฆ์ องค์กร สถาบันกิจการ ไปจนถึงศาสนสถาน และศาสนวัตถุทุกอย่าง แต่ถ้าจะเจาะลงไปให้ถึงความหมายแท้ที่เป็นตัวจริง พระพุทธศาสนาก็มีความหมายตรงไปตรงมา ตามคำแปลโดย พยัญชนะของคำว่า พระพุทธศาสนา นั่นเองว่า “คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า” นี่คือนั่นแท้ตัวจริง ของพระพุทธศาสนา นอกจากนี้เป็นส่วนขยายออกหรือยกขึ้นมาจากคำสอนของพระพุทธเจ้า นั่น

¹ แปลเป็นภาษาอังกฤษ โดย ดร. พงษ์ศรี เลขะวัฒนะ และคณะ สำหรับจัดพิมพ์เป็นคานำในพระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน ชุด 40 เล่ม พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นชุดปฐมฤกษ์ที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จจาริกอัญเชิญไปพระราชทานเป็นพระอัมมทานแก่ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งศรีลังกา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2548 สำหรับพากย์ภาษาไทยได้พิมพ์เป็นครั้งแรกในพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ฉบับชุดคานำพากย์ภาษาไทย ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นน้อมถวายสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์สังฆราชูปถัมภ์โครงการพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ในโอกาสทรงเจริญพระชันษา 96 ปี พ.ศ. 2552

² ที่ปรึกษาการศึกษาหลักสูตรโครงการพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ผู้ที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ทรงมีพระบัญชาแต่งตั้ง พ.ศ. 2542 ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระพรหมคุณาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน จังหวัดนครปฐม

³ อัมมะ (Dhamma) เขียนตามคำศัพท์ภาษาปาหิ ที่สมเด็จพระสังฆราชทรงใช้เขียนในพระสัมโมทนียกถาโครงการพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน และคู่มืออธิบาย “ปาหิ” (Pali) ในพระไตรปิฎกปาหิ ฉบับ “จุลจอมเกล้าบรมอัมมิกมหาราช ร.ศ. 112 (2436) อักษรสยาม” เขียนคานำโดย สิริ เพ็ชรไชย ป.ธ. 9 ประธานกองทุนสนทนาธรรมนำสุขฯ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ

เมื่อจับความหมายที่เป็นตัวแท้ได้แล้วก็จะมองเห็นว่า ความดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา หมายถึง ความคงอยู่แห่งคำสอนของพระพุทธเจ้า หากคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเลื่อนลางหายไป แม้จะมีบุคคล กิจการ ศาสนสถาน และศาสนวัตถุใหญ่โตมโหฬารมากมายเท่าใด ก็ไม่อาจถือว่ามีพระพุทธศาสนา แต่ในทางตรงข้าม แม้ว่าสิ่งที่เป็นรูปธรรมภายนอกดังกล่าวจะสูญสลาย ถ้าคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ายังดำรงอยู่ คนก็ยังสามารถรู้จักพระพุทธศาสนาได้ ด้วยเหตุนี้ การดำรงรักษาพระพุทธศาสนาที่แท้จริง จึงหมายถึงการดำรงรักษาคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

พระธัมมและพระวินัย : ที่ธำรงสถิตพระบรมศาสดา⁴

พระพุทธศาสนาหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ก็คือ พุทธพจน์ หรือ คำตรัส หรือพระดำรัสของพระพุทธเจ้า นั่นเอง ดังนั้นว่าโดยสาระการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา จึงหมายถึง การดำรงรักษาพุทธพจน์

อนึ่ง พระพุทธพจน์นั้น เป็นพระดำรัสที่พระพุทธเจ้าตรัสแสดงธัมมะ และ บัญญัติวินัยไว้ ดังที่ปวงพุทธบริษัททราบดีว่า ธัมมะและวินัยที่อยู่ในพระพุทธพจน์นั้น คือองค์พระศาสดาที่ตรัสสอนพระพุทธศาสนาแทนพระองค์ของพระพุทธเจ้า ตรงตามที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เองว่า

**Ānanda, mayā dhammo ca vinayo ca desito paññatto,
so vo mamaccayena satthā...**⁵

Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500⁶

7D2:484

**อานนท์, ธัมมะและวินัยใดที่เราได้แสดงแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย
ธัมมะและวินัยนั้นจักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลายเมื่อเราล่วงลับไป...**⁷

(ที่มณิกาย มหาวัคค์ มหาปรินิพพานสูตร ข้อ 216 ภาษาไทย)

⁴ Dhamma and Vinaya : Embodiment and Abode of the Buddha

⁵ ดู The World Tipiṭaka in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500”, Dīghanigāya 7D ย่อหน้า 484 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” เล่มที่ 7, ย่อหน้า 484)

⁶ See Dīghanikāya, Vol. 7, Book Division No. 216 of the Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Edition of the Buddhist Era 2500 Great International Council Pāli Tipiṭaka, published by the Dhamma Society in Roman script since B.E. 2545, and is referred in the new system of Tipiṭaka Reference in this edition as M2500: 7D2.216 or 7D2.216.

Also see Volume Abbreviations of the Pāli Tipiṭaka in the World Tipiṭaka Edition and more detail in Dhamma Society.

⁷ แปลเป็นภาษาไทยและเขียน “ธัมมะ” เป็นรูปคำศัพท์ปาฬี ตามพระสมโฆทนิยกถาสมเด็จพะญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

โดยนัยนี้ พระพุทธพจน์ จึงเป็นทั้งพระพุทธศาสนาคือคำตรัสสอนของพระพุทธเจ้า และที่
 อารงสถิตพระศาสดาโดยทรงไว้และประกาศพระอัมมวินัย แทนพระพุทธองค์ ในเมื่อการดำรงรักษาพระ
 พุทธพจน์เป็นสาระของการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาอย่างนี้ จึงถือเป็นความจำเป็นและสำคัญสูงสุด
 ในพระพุทธศาสนาที่จะดำรงรักษาพระพุทธพจน์ ดังนั้นความพยายามรักษาพระพุทธพจน์จึงมีตลอด
 มาตั้งแต่พุทธกาล คือตั้งแต่สมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

สังคีติ : การอนุรักษ์พระพุทธพจน์⁸

วิธีรักษาพระพุทธพจน์ ก็คือการรวบรวมคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วจัดหมวดหมู่ให้
 กำหนดจดจำได้ง่ายและชักซ้อมทบทวนกันจนลงตัว แล้วสวดสาธยายพร้อมกัน แสดงความ ยอมรับเป็น
 แบบแผนเพื่อทรงจำสืบต่อกันมา วิธีการนี้เรียกว่า “สังคายนา” ซึ่งแปลตามตัวอักษรว่าการสวด
 พร้อมกัน

การสังคายนานี้ พระสารีบุตรอัครสาวก ได้ทำไว้เป็นแบบอย่างแต่ครั้งพุทธกาล ในที่เฉพาะ
 พระพักตร์ของพระพุทธเจ้า และพร้อมหน้าพระภิกษุสงฆ์ พระสารีบุตรได้รวบรวมพุทธพจน์มาแสดง
 โดยจัดลำดับตามจำนวนข้ออัมมะ ตั้งแต่อัมมะหมวด ๑ ถึงอัมมะหมวด ๑๐ ดังปรากฏในสังคีติสูตร⁹
 เมื่อพระสารีบุตรแสดงจบแล้ว พระพุทธเจ้าได้ประทานสาธุการ เป็นการรับรองพุทธพจน์ที่พระ
 สารีบุตร¹⁰ ได้รวบรวมมาแสดงนั้น

ปฐมมหาสังคายนา พ.ศ. ๑¹¹

ต่อมาแทบจะทันทีที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วการสังคายนาครั้งใหญ่
 อันสำคัญที่สุดก็ได้เกิดขึ้น¹² คือเมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๗ วัน พระมหากัสสปเถระได้ชักชวน
 พระมหาเถระทั้งหลายให้ประชุมทำสังคายนา เมื่อเห็นชอบร่วมกันแล้ว ก็ได้เตรียมการต่างๆ จนพร้อม
 และได้ประชุมสังคายนาครั้งแรกที่เมืองราชคฤห์ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว เพียง ๓ เดือน

⁸ Saṅgīti : Preservation of the Buddha's Words

⁹ ดู The World Tipiṭaka in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasā 2500”, 8D Pāthikavaggapāli
 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” ปาถิกวัคคปาฬี เล่มที่ 8)

¹⁰ sārīputta

¹¹ The First Great Council of the Buddhist Era, B.E. 1

¹² ดู The World Tipiṭaka in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasā 2500”, 4V Cūlavaggapāli
 ข้อ 439 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” จุฬวัคคปาฬี เล่มที่ 4, ข้อ 439)

วิธีรวบรวมพุทธพจน์ในการประชุมใหญ่ครั้งนี้ คือ พระอรหันตเถระที่ทันเฝ้า ทันทฟังพระพุทธเจ้า ๕๐๐ รูป มาประชุมกัน เมื่อตกลงคัดเลือกได้พระเถระที่ทรงพุทธพจน์ แม่นยำเชี่ยวชาญแต่ละด้าน คือด้านวินัย ได้แก่พระอุบาลี¹³ และด้านอัมมะ ได้แก่พระอนนท แล้วก็ให้ท่านที่ทรงจำไว้แม่นยำมีความชำนาญนั้นนำพุทธพจน์มาสาธยายแสดงแก่ที่ประชุม โดยประธานที่ประชุม คือ พระมหากัสสปะวางแนวการนำเสนอด้วยการซักถามอย่างเป็นลำดับ และเป็นหมวดหมู่ คือ เป็นระบบ

พุทธพจน์พร้อมทั้งเรื่องราวเกี่ยวข้องแวดล้อมที่นำมาสาธยายนี้ ถ้าเป็นครั้งพุทธกาลพระพุทธเจ้าก็ทรงรับรองด้วยพระองค์เอง แต่ในการสังคายนาครั้งที่ ๑ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ก็ต้องอาศัยที่ประชุมพระอรหันตเถระที่ทันเฝ้าทันทฟังพระพุทธเจ้าซักซ้อมทวนทานกันว่าตรงตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ เมื่อยุติแล้ว ก็สวดพร้อมกันให้เป็นแบบแผนที่จะทรงจำกันต่อมา

การสังคายนาหรือสังคีตครั้งที่ ๑ นี้ ย่อมเป็นสังคายนาครั้งสำคัญที่สุด เพราะพุทธพจน์ที่รวบรวมประมวลมาทรงจำเป็นแบบแผน หรือเป็นมาตรฐานไว้ครั้งนี้มีเท่าใด ก็คือได้เท่านั้น ต่อจากนั้นก็ยังมีแต่จะต้องทรงจำรักษาพุทธพจน์ที่รวมได้ในสังคายนาครั้งที่ ๑ นี้ไว้ให้ถูกต้องแม่นยำ บริสุทธิ์หมดจด และครบถ้วนที่สุด พุทธสันฯ ว่าบริสุทธิ์บริบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ ในเวลาหลังจากนี้ พระเถระผู้รักษาพุทธพจน์ จึงเน้นวิธีการรักษาด้วยการสาธยาย และการมอบหมายหน้าที่ในการทรงจำแต่ละหมวดหมู่ เป็นต้น

โดยนัยดังกล่าว การสังคายนาที่มีความหมายเป็นการรวบรวมพุทธพจน์แท้จริง ก็มีแต่ครั้งที่ ๑ นี้การสังคายนาครั้งต่อๆมาก็คือการที่พระเถระผู้ทรงจำรักษาพุทธพจน์ทั้งหลายมาประชุมกัน ซักซ้อมทวนทานพุทธพจน์ที่รักษาต่อกันมา ตั้งแต่สังคายนาครั้งที่ ๑ นั้นให้คงอยู่ บริสุทธิ์บริบูรณ์ที่สุด คือ ครบถ้วนแม่นยำและไม่มีแปลกปลอม

สังคีต (สังคายนา) ตปิฎก (พระไตรปิฎก) : หลักการในพุทธศาสนาเถรวาท

พุทธพจน์และเรื่องเกี่ยวข้องที่รักษา โดยทรงจำกันมานั้น ได้จัดวางระบบเป็นหมวดหมู่และมีลำดับที่ลงตัว ในรูปที่เรียกว่า “พระไตรปิฎก” คือ เป็นพระวินัยปิฎก¹⁴ พระสุตตันตปิฎก¹⁵ และ พระอภิมหมปิฎก¹⁶

¹³ ดู The World Tipiṭaka in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500”, 4V Cūḷavaggapāḷi ข้อ 440 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล่มที่ 4, ข้อ 440)

¹⁴ ดู The World Tipiṭaka Edition in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500”, เล่มที่ 1-5 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” เล่มที่ 1-5)

¹⁵ ดู The World Tipiṭaka Edition in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500”, เล่มที่ 6-28 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” เล่มที่ 6-28)

¹⁶ ดู The World Tipiṭaka Edition in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavasse 2500”, เล่มที่ 29-40 (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” เล่มที่ 29-40)

เนื่องจาก ต่อมามีการเพิ่มขึ้นในด้านป้องกันคำสอน และการประพฤติปฏิบัติแปลกปลอม การทรงจำรักษาพระพุทฺธพจน์จึงเน้นเพิ่มขึ้นในแง่การนำพุทฺธพจน์ที่ทรงจำรักษาไว้นั้นมาเป็นมาตรฐาน ตรวจสอบคำสอนและการปฏิบัติทั้งหลายเป็นเหตุให้คำว่าสังคายนามีนัยขยายหรือ งอกออกไป คือ ความหมายว่าเป็นการชำระสะสางและการปฏิบัติที่แปลกปลอม

ยิ่งกว่านั้น ในกาลนานต่อมา คนบางส่วนยึดเอาความหมายอันนี้เป็นความหมายหลักของการสังคายนา จนถึงกับลืมความหมายที่แท้ของการสังคายนาไปเลยก็มี จนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบันนี้ บางทีบางคนไปไกลมาก ถึงกับเข้าใจผิดว่าผู้ประชุมสังคายนามาช่วยกันตรวจสอบคำสอนในพระไตรปิฎก ว่ามีทัศนะหรือความคิดเห็นที่ผิดหรือถูก ซึ่งเท่ากับมาวินิจฉัยว่าพระพุทฺธเจ้าสอนไว้ผิดหรือถูก ที่นั่นที่นี้และจะมาปรับแก้กัน แทนที่จะรู้เข้าใจความหมายที่แท้ ของการสังคายนา ว่ามาตรวจสอบรักษาถ้อยคำข้อความให้คงอยู่เรียบร้อยแม่นยำสมบูรณ์ ฉะนั้นจึงจำเป็นว่าใน ยุคปัจจุบันนี้ จะต้องยากันให้เข้าใจความหมายที่แท้ของ “สังคายนา” ให้ถูกต้อง ให้แยกได้ว่า ความหมายใดเป็นความหมายที่แท้ ความหมายใดเป็นนัยที่งอกออกมา

การสังคายนา หรือสังคีติ ในความหมายแท้ที่เป็นการประชุมกัน ชักซ้อมทบทวนรักษา พุทฺธพจน์เท่าที่มีมาถึงเราไว้ ให้ครบถ้วนแม่นยำบริสุทธิ์บริบูรณ์ที่สุดนี้ มีความเป็นมาแยกได้เป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงแรกท่องทวนด้วยปากเปล่า เรียกว่า “มุขปาฐะ” และช่วงหลัง จารึกเป็นลายลักษณ์อักษร เรียกว่า “โปตถกาโรปนะ”

มุขปาฐะ : ก่อน พ.ศ. ๔๖๐¹⁷

ช่วงต้น หรือยุคแรก นับแต่พุทฺธกาลตลอดมาประมาณ ๔๖๐ ปี พระเถระผู้รักษาพระศาสนา ทรงจำพุทฺธพจน์กันมาด้วยปากเปล่า เรียกว่า มุขปาฐะ แปลง่ายๆ ว่า “ปากบอก” คือ เรียน-ท่อง-บอกต่อกันด้วยปาก ซึ่งเป็นการรักษาไว้กับตัวคนในยุคนี้มีข้อดีคือ เนื่องจากพระสงฆ์รู้ตระหนักถึงความสำคัญสูงสุดของการรักษาพุทฺธพจน์ จึงทำให้มีความไม่ประมาท โดยระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะให้มีการจำพุทฺธพจน์ไว้ อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ถือว่าการรักษาพุทฺธพจน์นี้เป็นกิจสำคัญสูงสุดของการรักษาพระพุทฺธศาสนา

การรักษาโดยมุขปาฐะ หรือมุขปาฐะนี้ ใช้วิธีสาธยาย ซึ่งแยกได้เป็น ๔ ระดับ คือ

ก) เป็นความรับผิดชอบของสงฆ์หมู่ใหญ่สืบกันมาตามสายอาจารย์ที่เรียกว่า อาจารย์ปรัมปรา (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เถรวงส์) โดยพระเถระที่เป็นต้นสายตั้งแต่สังคายนาครั้งแรกนั้น เช่น พระอุปาลีเถระ ผู้เชี่ยวชาญด้านพระวินัยก็มีศิษย์สืบสาย และมอบความรับผิดชอบในการรักษาสั่งสอนอธิบายสืบทอดกันมา

¹⁷ Mukhapāṭha : The First Period, before B.E. 460

ข) เป็นกิจกรรมหลักในวิถีชีวิตของพระสงฆ์ ซึ่งจะต้องเล่าเรียนปริยัติเพื่อเป็นฐานของการปฏิบัติที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ปฏิเวธและการเล่าเรียนนั้น จะให้ชำนานุส่วนใดก็เป็นไปตามอัธยาศัย ดังนั้นจึงเกิดมีคณะ พระสงฆ์ที่คล่องแคล่วเชี่ยวชาญ พุทธพจน์ในพระไตรปิฎกต่างหมวด ต่างส่วนกันออกไป เช่น มีพระสงฆ์กลุ่มที่คล่องแคล่วเชี่ยวชาญในทีฆนิกาย พร้อมทั้งคำอธิบาย คือ อรรถฎีกาของทีฆนิกายนั้น เรียกว่า “ทีฆภาณกะ” แม้ “มัชฌิมภาณกะสังยุตตภาณกะ” “อังคุตตรภาณกะ” และ “ขุททกภาณกะ” เป็นต้น ก็เช่นเดียวกัน

ค) เป็นกิจวัตรของพระภิกษุทั้งหลายแต่ละวัดแต่ละหมู่ ที่จะมาประชุมกันและกระทำคณสาธยาย คือสวดพระพุทฺธพจน์พร้อมๆ กัน (การปฏิบัติอย่างนี้อาจจะเป็นที่มาของกิจวัตร ในการทำวัตรสวดมนต์ เข้า-เย็น หรือ เข้า-ค่ำ อย่างที่รู้จักกันในปัจจุบัน)

ง) เป็นกิจวัตรหรือข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวันของพระภิกษุแต่ละรูป ดังปรากฏในอรรถฎีกา เป็นต้นว่าพระภิกษุเมื่อว่างจากกิจอื่น เช่น เมื่ออยู่ผู้เดียวก็นั่งสาธยาย พุทธพจน์เท่ากับว่าการสาธยายพุทธพจน์นี้ เป็นส่วนหนึ่งแห่งการปฏิบัติธัมมะของท่าน

คณะสงฆ์และไตรสิกขา : พระไตรปิฎกศึกษา¹⁸

เนื่องจากพระภิกษุทั้งหลายอยู่กันเป็นชุมชนที่เรียกว่า “สังฆะ” และมีวินัยกำกับให้ดำเนินชีวิตในวิถีแห่งไตรสิกขา อีกทั้งทุกท่านรู้ตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทฺธพจน์ที่บรรจุอยู่ในพระไตรปิฎกว่า เป็นตัวแท้ของพระพุทฺธศาสนาที่จะต้องรักษาไว้ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ กิจกรรมในการสาธยายเพื่อความมุ่งหมายในการรักษาพุทธพจน์นั้นก็ดี บรรยากาศแห่งการเล่าเรียนถ่ายทอดและหาความรู้ความเข้าใจที่ดี การปรึกษาสอบถามเพื่อความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติที่ดี ทำให้เกิดมีการรักษาด้วยการทบทวนตรวจสอบกันอยู่เป็นประจำอย่างเป็นปกติตลอดเวลา

ความมั่นใจในความบริสุทธิ์บริบูรณ์นี้ ได้รับการย้ำสำคัญ เมื่อปรากฏว่าพุทธพจน์เรื่องเดียวกันอยู่ในที่ต่างตอนซ้ำกัน ๔-๕ แห่ง ในความรับผิดชอบของคณะผู้ชำนานุต่างกลุ่ม โดยทั่วไปยังคงมีถ้อยคำข้อความเหมือนกัน เป็นอย่างเดียวกัน ยืนยันกันเอง แสดงถึงความแม่นยำในการทรงจำและทวนทวน อีกทั้งพระภิกษุแม้เพียงแต่ละรูปก็สามารถทรงจำพุทธพจน์ไว้ได้มากมายดังมีตัวอย่างชัดเจนในปัจจุบัน ที่ประเทศเมียนมาร์ มีพระภิกษุหลายรูปที่ได้รับ สถาปนาเป็นติปิฎกธร ซึ่งแต่ละรูปสามารถทรงจำสาธยายพระไตรปิฎกปาฬิได้ครบถ้วนบริบูรณ์ (๒,๗๐๘,๗๐๖ คำ หรือ ๒๐,๖๐๖,๑๐๔ อักษรโรมัน)

¹⁸ Saṅgha and Tisikkhā : Buddhist Monks and Tipiṭaka Studies

โปตทกาโรปนนะ : หลัง พ.ศ. ๔๖๐¹⁹

ช่วงที่ ๒ คือ ระยะเวลาที่รักษาพุทธพจน์และเรื่องเกี่ยวข้องในพระไตรปิฎกทั้งหมดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือการรักษาไว้กับวัตถุภายนอก เริ่มเมื่อประมาณ พ.ศ. ๔๖๐ ที่มีการสังคายนา ครั้งที่ ๔ ณ อาโลกเลนสถาน ในลังกาทวีป²⁰

สังคายนาครั้งที่ ๔ นี้เกิดจากเหตุผลที่ปรารถนาว่า เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองสภาพแวดล้อมผันแปรไปเกิดมีภัยที่กระทบต่อการทำหน้าที่สืบต่อทรงจำพุทธพจน์ และคนต่อไป ภายหน้าจะเสื่อมถอยสติ สมาธิ ปัญญา เช่น มีสัทธาและฉันทะอ่อนลงไป จะไม่สามารถรักษาพุทธ พจน์ไว้ด้วยมุขปาฐะจึงตกลงกันจารึกพระไตรปิฎกลงในใบลาน

ในแง่หนึ่ง การจารึกเป็นลายลักษณ์อักษรนี้ ดูเหมือนจะมีความแน่นอน และมั่นคงถาวร คือจะคงอยู่อย่างนั้น จนกว่าวัสดุจะผุสลาย หรือสูญหาย หรือถูกทำลายไป แต่วิธีรักษาแบบนี้มีจุดอ่อน ที่ทำให้บุคคลเกิดความประมาท ด้วยวางใจว่ามีพระไตรปิฎกอยู่ในใบลาน หรือเล่มหนังสือแล้ว ความเอาใจใส่ที่จะสาธยาย ทวนทวน หรือแม้แต่เล่าเรียน ก็ย่อหย่อนลงไป หรือถึงกับกลายเป็นความละเลย

อีกประการหนึ่ง การจารึกในสมัยโบราณ ต้องอาศัยการคัดลอกโดยบุคคล ซึ่งเมื่อมีการคัดลอกแต่ละครั้ง จะต้องมีการพลั้งเผลอผิดพลาด ตกหล่นทำให้ตัวอักษรเสียหาย เป็นตัวๆ หรือแม้แต่หายไปเป็นบรรทัด ยิ่งบางที่ผู้เขียนที่รักษาไม่ถนัดในงานจารเอง ต้องให้ช่างเป็นต้นมาจารให้ บางที่ผู้จารไม่รู้ไม่ชำนาญภาษาปาฬิและพุทธพจน์ หรือ แม้กระทั่ง ไม่รู้ไม่เข้าใจเลย ก็ยิ่งเสี่ยงต่อความผิดพลาดอย่างที่ในสังคมไทยโบราณรู้จักกันดีในเรื่องการคัด ลอกตำรายา ดังคำที่พูดกันมาว่า “ลอกสามทีกินตาย”

ด้วยเหตุนี้ การรักษาพระไตรปิฎกในยุคฝากไว้กับวัตถุนอกตัวบุคคลนี้ จึงต้องใช้วิธีทำฉบับใหญ่ของส่วนรวมที่จารึกและทบทวน ตรวจสอบกันอย่างดีแล้ว รักษาไว้ที่ศูนย์กลางแห่งหนึ่งเป็นหลักของหมู่คณะของสงฆ์ทั้งหมด หรือของประเทศชาติ

ประจวบว่า ในยุคที่รักษาพุทธพจน์เป็นลายลักษณ์อักษรนี้ พระพุทธศาสนาได้เจริญแพร่หลายไปเป็นศาสนาแห่งชาติของหลายประเทศแล้ว แต่ละประเทศจึงมีการสร้างพระไตรปิฎกฉบับที่เป็นหลักของประเทศของตนๆ ไว้ และดูแลสืบทอดกันมาให้มั่นใจว่า ยังคงอยู่บริสุทธิ์บริบูรณ์ ดังเช่นในประเทศไทยที่มีการสังคายนาในสมัยพระเจ้าติโลกราชแห่งอาณาจักรล้านนา และการสังคายนาในสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้น

¹⁹ Potthakāropana : The Second Period, after B.E. 460

²⁰ ดูคัมภีร์มหาวงศ์

แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไปล่วงไปเกินพันปี เมื่อนำพระไตรปิฎกที่ประเทศพุทธศาสนาแต่ละประเทศรักษาไว้มาเทียบกัน ก็พูดได้โดยรวมว่าเหมือนกันลงกัน แม้จะมีตัวอักษรที่ผิดแผกแตกต่างกันบ้าง เมื่อเทียบโดยปริมาณทั้งหมดแล้วก็นับว่าเล็กน้อยยิ่ง แสดงถึงความถูกต้องแม่นยำ ในการรักษาที่ทำกันมาด้วยความตั้งใจและตระหนักถึงความสำคัญอย่างแท้จริง

ฉัฐสังคีติ : การประชุมสังคายนานานาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๐²¹

เมื่อการติดต่อสื่อสารคมนาคมในโลกสะดวกมากขึ้นแล้ว ครั้นถึงช่วงระยะครบ ๒๕ ศตวรรษ แห่งพระพุทธศาสนา และประเทศพุทธศาสนาต่างก็จัดงานสมโภชเป็นการใหญ่ในประเทศของตน ก็ได้มีการสังคายนาระหว่างชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ที่ประเทศเมียนมาร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๔๙๙ ที่พระสงฆ์ และนักปราชญ์จากประเทศพุทธศาสนาเถรวาททุกประเทศและ ประเทศที่มีการศึกษาพระพุทธศาสนา ได้มาประชุมทวนทานพระไตรปิฎกปาหิ ของพม่าที่เตรียมไว้ พร้อมทั้งพระไตรปิฎกฉบับอักษรต่างๆ ของนานาชาติประเทศ เรียกว่า “ฉัฐสังคีติ” อันเป็นที่ยอมรับทั่วไปในประเทศพุทธศาสนาทั้งหลาย

อย่างไรก็ดี หลังจากฉัฐสังคีติเสร็จสิ้นแล้วไม่นาน ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงและความผันผวนทางการเมืองในประเทศเมียนมาร์ซึ่งเข้าใจว่าคงจะเป็นเหตุให้การดูแลรักษาและจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับฉัฐสังคีติ ไม่ดำเนินมาอย่างราบรื่น จนเกิดความเข้าใจสับสนขึ้นระหว่างพระไตรปิฎกฉบับเดิมของพม่าที่ใช้เป็นต้นร่างสำหรับพิจารณาในการสังคายนา²² กับฉบับที่เป็นผลงานของการสังคายนา²³

มหาสังคีติ : พระไตรปิฎกฉบับสากล พ.ศ. ๒๕๔๕²⁴

บัดนี้ กองทุนสนทนาธัมมนำสุฯ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ ได้นำพระไตรปิฎกฉบับฉัฐสังคีติ ที่สอบทานโดยสงฆ์เถรวาทนานาชาตินี้ มาจัดพิมพ์ด้วยอักษรโรมันที่เป็นสากลแก่ผู้อ่านในนานาชาติ

²¹ Chaṭṭhasaṅgīti : The Buddhist Era 2500 Great International Council, B.E. 2500

²² ฉบับพิมพ์ภาษาปาฬีอักษรพม่า พ.ศ. 2496-2499 (1952-1955)

²³ ฉบับพิมพ์ภาษาปาฬีอักษรพม่า พ.ศ. 2500-2506 (1956-1962)

²⁴ Mahāsaṅgīti Tipiṭaka : The Pāli Tipiṭaka “World Edition” in Roman Script, B.E. 2545

จากการดำเนินการด้วยความเพียรพยายามอย่างตั้งใจจริง และโดยกระบวนการวิธีที่รอบคอบรัดกุม จึงมีรายงานของคณะผู้ทำงานว่า²⁵ ได้พบพระไตรปิฎกฉบับฉันทะสังคิตี ที่พิมพ์ต่างวาระ และ สามารถกำหนดแยกได้ระหว่างฉบับต้นร่าง²⁶ กับฉบับที่พิมพ์เป็นผลงานอันได้ทวนทานแล้ว²⁷ ตลอดจนรู้เข้าใจฉบับที่พิมพ์ครั้งต่อๆ มาได้ตามเป็นจริง²⁸ ทำให้ได้ต้นฉบับที่มั่นใจที่สุดกับทั้งยัง ได้สอบถามกับพระไตรปิฎกฉบับอักษรต่างๆ ของหลายประเทศซ้ำอีกครึ่งหนึ่งด้วย เหมือนกับทำให้จุดหมายของฉันทะสังคิตีบรรลุผลสมบูรณ์

นอกจากนี้ คณะผู้ทำงานได้นำความเจริญด้านอิเล็กทรอนิกส์ของยุคปัจจุบันที่ล่าสุดมาใช้ประโยชน์ด้วย ทำให้จัดวางระบบการค้นคว้าอ้างอิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ฐานข้อมูลที่พร้อมอย่างยิ่งสำหรับงานอย่างอื่นเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎกที่อาจจะจัดทำต่อไป²⁹ เช่น การนำข้อมูลลงใน CD-ROM³⁰ โดยมีโปรแกรมค้นหาให้สะดวก เป็นต้น

ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม แก่นแท้ของสาระสุดท้ายของงานนี้ก็คือ การดำรงรักษาพระพุทธรูปที่สืบทอดมาถึงเราในรูปของพระไตรปิฎกภาษาปาฬิ ไว้ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ที่สุดคงเดิมตามที่มีการรวบรวมพระพุทธรูปครั้งแรกในการสังคายนาครั้งที่ ๑ ให้ผู้อ่านเข้าถึงคำสอน เดิมของพระพุทธเจ้าโดยตรงโดยไม่มีมติของบุคคลอื่นใดมาติดกัน แม้แต่ความคิดเห็นของพระธัมมสังคาคาจารย์ ซึ่งหากจะมีท่านก็ได้บอกแจ้งหมายแยกไว้ เป็นการเปิดโล่งต่อการใช้ ปัญญาของผู้ศึกษาอย่างเต็มที่

ดังได้กล่าวแล้วว่า トラบไตที่พระไตรปิฎกปาฬิยังดำรงอยู่ พระพุทธศาสนาก็ยังดำรงอยู่ และเป็นพระพุทธศาสนาแท้ที่แท้จริง ดังเดิม ดังนั้นトラบไตที่พระไตรปิฎกปาฬิยังคงอยู่ คนทั้งหลายก็ยังมีโอกาสรู้จัก และได้ประโยชน์แท้ที่ควรจะได้จากพระพุทธศาสนา

²⁵ ศาสตราจารย์พิเศษ วิสุทธิ บุษยกุล ประธานโครงการพระไตรปิฎกอักษรโรมันและคณะ ปาฐกถาพิเศษภาคภาษาอังกฤษ เรื่อง “The World Tipiṭaka Project in Roman Script” ซึ่งได้จัดทำปาฐกถาเป็นภาคภาษาไทยด้วย ชื่อ “โครงการ พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน” และได้แสดงทั้งสองภาษาพร้อมกันในงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติของสมาคม พระพุทธศาสนศึกษา นานาชาติ หอพระไตรปิฎกนานาชาติ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2545 จัดโดย รองศาสตราจารย์ ดร. อชชัย สุมิตร อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์ ประธานหอพระไตรปิฎกนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁶ ฉบับภาษาปาฬิอักษรพม่า ที่จัดเตรียมขึ้นสำหรับการประชุมสังคายนา ณ กรุงย่างกุ้ง พ.ศ. 2496-2499 (1952-1955)

²⁷ รายงานเพิ่มเติม สิริ เพ็ชรไชย ป.๓. 9 ประธานกองทุนสนทนาธัมมมโนสุชา ในฐานะประธานฝ่ายวิชาการ และแม่ชีวิมุตติยา (รศ. ดร. สุภาพรณ ณ บางช้าง) ประธานฝ่ายตรวจทาน

²⁸ ดู Quick Guide to Pāli Tipiṭaka and Tipiṭaka Studies Reference ในพระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน ชุด 40 เล่ม

²⁹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานพ วงศ์สายสุวรรณ ประธานฝ่ายพระไตรปิฎกอเล็กทรอนิกส์

³⁰ ปัจจุบันโครงการพระไตรปิฎกสากลได้ดำเนินการสร้างเป็นระบบบริการข้อมูล ชื่อว่า Tipiṭaka WebService เผยแพร่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

พระไตรปิฎกในโลกปัจจุบัน³¹

แม้ว่าอารยธรรมมนุษย์จะเจริญก้าวหน้ามามากมายผ่านเวลาหลายพันปีจนถึงบัดนี้ที่เรียกกันว่ายุคโลกาภิวัตน์ แม้มนุษย์ก็ยังไม่พ้นหรือห่างไกลออกไปเลยจากปัญหาความทุกข์และการเบียดเบียนบีบคั้นตลอดจนสงคราม มนุษย์หวังจากระบบจริยธรรมของลัทธิศาสนาต่างๆ ที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านี้ แต่ลัทธิศาสนาโดยทั่วไปจะมอบให้เพียง บทบัญญัติหรือคำสั่งบังคับต่างๆ ที่มนุษย์ต้องปฏิบัติตามด้วยสัทธา ให้มนุษย์พ้นจากปัญหาใน ตัวและปัญหาระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองไปขึ้นต่อการลงโทษ และการให้รางวัลจากอำนาจที่เชื่อ ว่าอยู่เหนือธรรมชาติ

ในเรื่องนี้ พระพุทธศาสนาตามพุทธพจน์ในพระไตรปิฎกปาฬิ มีลักษณะพิเศษที่สอนระบบจริยธรรมแห่งการพัฒนาตัวของมนุษย์เอง ให้หลุดพ้นจากปัญหาทั้งหลาย สู่ความเป็นอิสระที่แท้จริงโดยไม่ต้องไปขึ้นต่ออำนาจบงการจากภายนอก

มนุษย์ยุคปัจจุบันได้เจริญมาถึงขั้นตอนหนึ่ง ที่ถือได้ว่าเป็นจุดสูงสุดแห่งอารยธรรม และ ณ จุดนี้ อารยธรรมก็นำปัญหาที่เป็นความทุกข์ครบทุกด้านมามอบให้แก่มนุษย์ กล่าวคือ ปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม ที่มาบรรจบถึงความครบถ้วนด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อม

เป็นที่ชัดเจนว่าอารยธรรมที่เจริญมาสูงสุดอย่างนี้ สามารถมอบปัญหาที่เป็นความทุกข์ให้แก่มนุษย์ได้อย่างครบถ้วน แต่ไม่สามารถนำมนุษย์ให้หลุดพ้นจากทุกข์แห่งปัญหาเหล่านั้นได้

มนุษย์จำนวนมากขึ้นๆ ได้เริ่มมองเห็นว่าพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกเป็นคำตอบสำหรับปัญหาแห่งความทุกข์ทั้งหมดนี้ของมวลมนุษย์

วงในที่สุด คือ ปัญหาชีวิตและปัญหาชีวิตที่ลึกซึ้งที่สุดคือ ปัญหาความทุกข์ในจิตใจ ของมนุษย์ แม้แต่อย่างหยาบที่สุด คือความเครียด ก็เป็นปัญหาหนักยิ่งของมนุษย์ยุคปัจจุบันพระพุทธศาสนาเป็นคำสอนที่เรียกได้ว่า ชำนาญพิเศษในการกำจัดปัญหา ชีวิตชั้นสุดท้าย คือความทุกข์ในใจนี้ถึงขั้นที่เข้าถึงความจริงของธรรมชาติด้วยปัญญา และกำจัดเชื้อแห่งความ ทุกข์ในใจให้หมดสิ้นไปทำให้จิตใจเป็นอิสระโปร่งผ่องใส โดยไม่มีทุกข์เกิดขึ้นอีกเลย

พระไตรปิฎกเป็นแหล่งรวมแห่งปัญญาและสันติสุข³²

จากตัวเองออกมาข้างนอก ในวงกว้างออกไป คือ ปัญหาสังคมอันเป็นความทุกข์ ที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ผิด ซึ่งกลายเป็นความรุนแรงเบียดเบียนกันระหว่างมนุษย์ ในการแก้ปัญหาในระดับนี้ พระพุทธศาสนาก็ปรากฏเด่นตลอดมาในฐานะเป็นศาสนาที่เผยแผ่โดยไม่ต้องใช้คมดาบ ไม่เคยมีสงครามศาสนา และไม่มีหลักการใดๆ ที่จะนำไปใช้เป็นข้ออ้างในการรุกราน หรือทำสงครามได้เลย

³¹ Tipiṭaka in the Modern World

³² Tipiṭaka : The Wisdom & Peace

พระพุทธศาสนามีประวัติแห่งความสงบอย่างแท้จริง สอนเมตตาที่เป็นสากล จนนัก ปราชญ์ ยอมรับกันว่า พระพุทธศาสนาเป็นขบวนการสันตินิยมที่แท้ที่สุดของโลก พระไตรปิฎกจึงเป็นแหล่ง สำคัญที่สุดที่มนุษย์ผู้ปรารถนาสันติ สามารถเรียนรู้หลักการและวิธีการในการดำรงรักษาสันติภาพ ให้แก่โลกมนุษย์

วงนอกสุดที่ล้อมรอบตัวมนุษย์และสังคม ก็คือสิ่งแวดล้อมทั้งหลายโดยเฉพาะระบบนิเวศ ซึ่ง เวลานี้ได้เกิดปัญหาร้ายแรงที่สุด ซึ่งคุกคามต่อความอยู่รอดของมนุษยชาติ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมนี้ เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า เกิดจากแนวคิดผิดพลาดที่เป็นฐานของ อารยธรรม ปัจจุบัน คือ ความคิดความเชื่อที่มองเห็นมนุษย์แยกต่างหากจากธรรมชาติแล้วให้มนุษย์มีทัศนคติที่เป็น ปฏิปักษ์ต่อธรรมชาติมุ่งจะเอาชนะและมีอำนาจที่จะจัดการกับธรรมชาติเพื่อสนอง ความต้องการผล ประโยชน์ของมนุษย์ การที่จะแก้ปัญหานี้ได้ มนุษย์ต้องการแนวคิดใหม่มาเป็นฐาน

ทางสายกลาง

ในเรื่องนี้ พระพุทธศาสนาสอนทางสายกลางที่รู้ตามเป็นจริงว่า ธรรมชาติเป็นระบบแห่ง ความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งปวงรวมทั้งมนุษย์ด้วยซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่อิงอาศัยเป็นเหตุ ปัจจัยแก่กัน

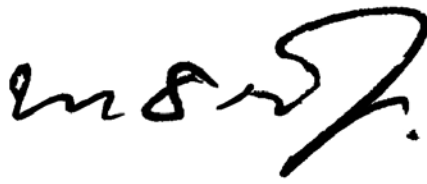
มนุษย์เป็นองค์ประกอบพิเศษในระบบความสัมพันธ์นั้น โดยเป็นส่วนที่เรียนรู้ฝึกหัด พัฒนาได้ เมื่อมนุษย์นั้นได้พัฒนาตน ให้มีคุณสมบัติดีงามทั้งในด้านพฤติกรรมที่จะเป็นไปในทางเกื้อกูลกัน ในด้าน จิตใจให้มีเจตจำนงในทางสร้างสรรค์ และในด้านปัญญา ให้เข้าใจถูกต้อง ถึงระบบความสัมพันธ์ที่อิงอาศัย กันว่าจะต้องให้ระบบสัมพันธ์นั้นดำเนินไปด้วยดีได้อย่างไร

เมื่อมนุษย์ได้พัฒนามีคุณภาพดีแล้ว ก็จะมีรู้จักดำเนินชีวิตและจัดดำเนินการทั้งหลายที่ จะเกื้อ หนุนให้ระบบความสัมพันธ์แห่งธรรมชาติทั้งปวงนั้นเป็นไปในทางที่สมานเกื้อกูลกันยิ่งขึ้น เป็นทางนำ มนุษย์ให้เข้าถึงโลกที่เป็นสุขไร้การเบียดเบียน

พูดสั้นๆว่าพระพุทธศาสนาช่วยให้ฐานความคิดอย่างใหม่ที่เปลี่ยนแนวทาง การพัฒนามนุษย์ จากการเป็นคู่ปรปักษ์ที่ชิงชัยกับธรรมชาติ มาสู่ความเป็นองค์ประกอบที่เกื้อกูลต่อระบบแห่งการอยู่ รวมกันของธรรมชาตินั้น เมื่อมองเห็นประโยชน์ของพระพุทธศาสนาในการที่จะแก้ปัญหาคือใหญ่ที่สุดนี้ พระไตรปิฎกก็จะแหล่งอันอุดมสมบูรณ์ของการศึกษา ค้นคว้าเพื่อจุดหมายดังกล่าว

พระไตรปิฎก : ธรรมทานจากประเทศไทยสู่โลก³³

หวังว่า พระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ ที่กองทุนสนทนาธรรมนำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล. มณีรัตน์ บุนนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ ดำเนินการพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลกนี้³⁴ จะเป็นสื่อที่เสมือนพระธรรมทูตผู้จาริกไปกว้างไกล³⁵ โดยทำหน้าที่แสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง และงามตราบสุดท้าย ตามพระพุทธโอวาทที่ทรงส่งพระสาวกรุ่นแรกไปประกาศพระศาสนา เพื่อให้สัมฤทธิ์จุดหมายแห่งการแผ่ขยายประโยชน์สุขแก่พหุชน คือ ประชาชาวโลกทั้งมวลสืบไป

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)

๙ ตุลาคม ๒๕๔๙

³³ Tipiṭaka as Dāna : a Gift of Dhamma from Thailand

³⁴ พ.ศ. 2547 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะที่ทรงเป็นกุลเชษฐแห่งพระราชบิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระกรุณาธิคุณรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์การพระราชทานและประดิษฐานพระไตรปิฎกสากลในนานาประเทศ อันเป็นการตามรอยพระไตรปิฎกปาฬิ ฉบับ “จุลจอมเกล้าบรมมิกมหาราช ร.ศ. 112 อักษรสยาม” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานจากกรุงเทพฯ แก่สถาบันต่างๆ ในนานาประเทศทั่วโลกตั้งแต่ พ.ศ. 2436

³⁵ ดู The World Tipiṭaka Edition in Roman Script “Mahāsaṅgīti Tipiṭaka Buddhavaṣṣe 2500”, 3V1, Mahāvaggapāli Vol 3, No 32. (พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน “ฉบับมหาสังคายนาสากลนานาชาติ พ.ศ. 2500” มหาวัดคปาฬิ เล่มที่ 3 ข้อที่ 32) ...Caratha, bhikkhave, cārikāṃ bahujaṇahitāya bahujaṇasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānaṃ. Mā ekena dve agamittha. Desetha, bhikkhave, dhammaṃ ādikalyāṇaṃ majjhakalyāṇaṃ pariyoṣānakalyāṇaṃ sātthaṃ sabyañjanaṃ kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ pakāsetha.

พ.ศ. 2548 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นพระธรรมทานร่วมจัดพิมพ์พระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน และในฐานะประธานกิตติมศักดิ์การพระราชทานพระไตรปิฎกสากลในนานาประเทศ ได้เสด็จจาริกจากกรุงเทพฯ สู่กรุงโคลัมโบ โดยเที่ยวบินพิเศษภายในเวลา 24 ชั่วโมง เพื่อทรงอัญเชิญพระไตรปิฎกสากลไปพระราชทานเป็นพระธรรมทานแก่ ฯพณฯ จันทรिका บันดารานายก กุมารตุงคะ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งศรีลังกา ตามคำกราบทูลเชิญของประธานาธิบดี ต่อมาในปีเดียวกันได้พระราชทานชุดปฐมฤกษ์ อีก 2 ชุดเพื่อประดิษฐาน ณ หอสมุดแคโรลินาเรตีวีวา มหาวิทยาลัยอุซาล่า ราชอาณาจักรสวีเดน และศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรุงเทพมหานคร ตามคำกราบทูลขอพระราชทานของแต่ละสถาบัน นับแต่นั้นเป็นต้นมาได้มีสถาบันต่างๆ ขอพระราชทานพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมันจากประเทศไทย ปัจจุบันได้มีการพระราชทานและประดิษฐานพระไตรปิฎกสากลในสถาบันต่างๆ ไม่น้อยกว่า 40 สถาบัน ใน 20 ประเทศ ในปี พ.ศ. 2553 อาทิ รัฐสภาแห่งศรีลังกา, สมาคมพุทธศาสนาเถรวาทญี่ปุ่น และหอสมุดรัฐสภาแห่งประเทศญี่ปุ่น, สมาคมมหาโพธิ์แห่งอินเดีย ณ พุทธคยา, ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, ศาลฎีกาแห่งราชอาณาจักรไทย, มหาวิทยาลัยดองกุก สาธารณรัฐเกาหลี สหพันธ์พุทธศาสนาแห่งนอร์เวย์ มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย และมหาวิทยาลัยวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา

พ.ศ. 2549 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงนำผู้อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากลน้อมเกล้าฯ ถวายพระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ชุด 40 เล่ม และพานุกรมพระไตรปิฎกศึกษาอ้างอิง อักษรโรมัน ชุด 20 เล่ม รวม 60 เล่ม ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นเป็นพิเศษเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ 60 พรรษา

พ.ศ. 2552 ผู้อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากล ได้จัดพิธีสมโภชพระไตรปิฎก ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง และน้อมถวายพระไตรปิฎกสากล พร้อมด้วยพระไตรปิฎกปาฬิ “จุลจอมเกล้าบรมมิกมหาราช ร.ศ. 112 (2436) อักษรสยาม” ฉบับอนุรักษ์ดิจิทัล พ.ศ. 2552 แต่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากล ซึ่งทั้งสองชุดได้จัดพิมพ์เป็นครั้งแรกจากระบบ World Tipiṭaka WebService

สัมมนาวิทยกถา

สัทขฌาย-เตปิฎก เป็นอักขรวิธีในพระไตรปิฎก จ.ป.ร. พ.ศ. ๒๔๓๖ ซึ่งศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตรนัฒน์ ภาณุพงศ์ เรียกว่า อักขรวิธี “ไม้-อ (อะ) อักขระระสยาม-ปาฬิ” ปัจจุบันถอดเสียงเป็น “สัททอะอักขระระไทย-ปาฬิ” ว่า [สัท-ฉมายะ] [เต-ปิฎกะ-กะ]

สัทขฌาย คือ การเปล่งเสียงปาฬิ เพื่อใช้ท่อง ศึกษา และทรงจำ (Recitation for Studying)
เตปิฎก คือ พระไตรปิฎกสากล ฉบับเพื่อการออกเสียงปาฬิ (Pāli Phonetic Edition)

ในภาษาไทยให้ชื่อชุดนี้ว่า “พระไตรปิฎกสัทขฌายะ” อันเป็นระบบการเขียนเสียงปาฬิด้วยรูป “อักขระระไทย” และสัททสัญลักษณ์ตามอักขรวิธีในภาษาไทย และเนื่องด้วย “สัททอะอักขระระ” เป็นระบบสัญลักษณ์ทางเสียงที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถฝึกอ่านเสียงปาฬิได้ง่ายขึ้น กองทุนสนทนาธัมม นำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล. มณีรัตน์ บุณนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นคู่มือสำหรับการอ่านออกเสียงสัทขฌายะ เพื่อเผยแผ่เป็นพระธัมมทานเป็นครั้งแรก ในวาระ ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ พ.ศ. ๒๕๕๕

เนื้อหาเสียงปาฬิในพระไตรปิฎกสัทขฌายะ เป็นผลจากการสังคายนาพระไตรปิฎกนานาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งใช้พระไตรปิฎก จ.ป.ร. “อักขระระสยาม-ปาฬิ” พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นต้นฉบับสำคัญ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กองทุนสนทนาธัมม นำสุขฯ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ ได้จัดพิมพ์ต้นฉบับสากลจากการตรวจทานใหม่ และน้อมถวายแด่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กุลเชษฐแห่งพระราชวงศ์จักรี พระราชทานเป็นธัมมทานแก่นานาประเทศตามรอยพระไตรปิฎก จ.ป.ร. “อักขระระสยาม-ปาฬิ” พ.ศ. ๒๔๓๖ ฉบับที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้ตีพิมพ์เป็นหนังสือชุดแรกของโลก และพระราชทานเป็นพระธัมมทานจากกรุงสยามแก่สถาบันสำคัญในนานาประเทศเมื่อศตวรรษที่แล้ว

การเผยแผ่พระไตรปิฎกสัทขฌายะ ด้วยการพิมพ์ “สัททอะอักขระระไทย-ปาฬิ” ซึ่งใช้อักขรวิธีเขียนเสียงปาฬิตามฉบับ จ.ป.ร. และใช้เนื้อหาตามฉบับสังคายนานานาชาติ มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงพระพุทพจน์ให้แม่นยำตรงกับเสียงปาฬิที่ได้มีการสังคายนา บันทึก และสืบทอดมาเป็นเวลายาวนานกว่า ๒,๖๐๐ ปี ตามวิธีการออกเสียงที่บันทึกไว้ในคัมภีร์ไวยากรณ์กัจจายะนะ-ปาฬิ อันจะนำไปสู่การใช้ท่องเพื่อทรงจำ หรือใช้สัทขฌายะอย่างสม่ำเสมอ เป็นจุดเริ่มต้นการศึกษาเสียงปาฬิในทางนิรุกติศาสตร์ให้ถูกต้องยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย “สัททอะอักขระระไทย-ปาฬิ” ชุดนี้ได้มีการศึกษาและคัดเลือกโดยนักวิชาการผู้เป็นปราชญ์ และอธิษฐานบิณฑิต พร้อมทั้งได้มีการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะสงฆ์ผู้ทรงพระปาติโมกข์ ซึ่งทรงคุณวุฒิสูงสุดทางเปรียญธรรม ๙ ประโยค รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถาน และได้มีการทดสอบการอ่านออกเสียงสัทขฌายะเป็นอย่างดีแล้ว

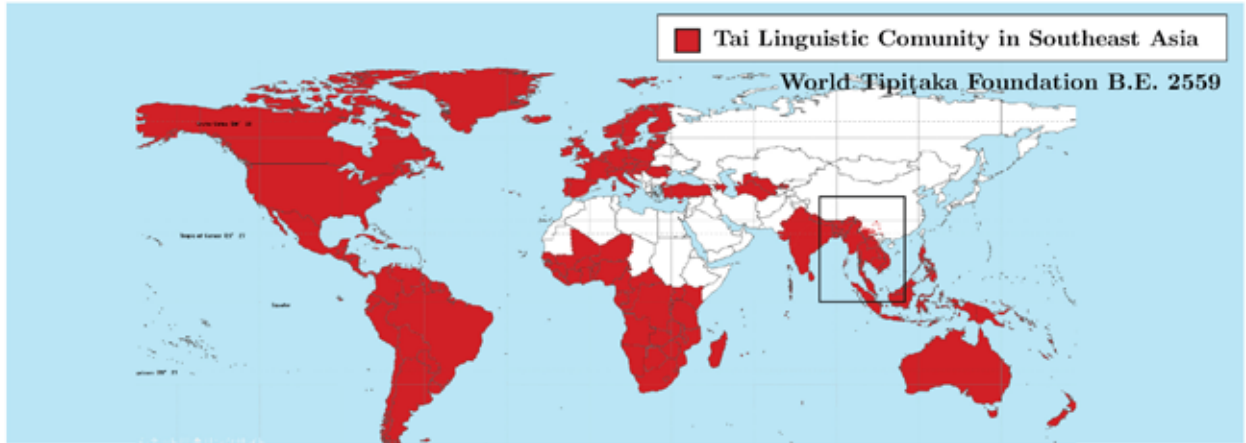
ด้วยสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณ ในสถาบัน พระมหากษัตริย์พุทธมามกะไทย ที่ได้ทรงอุปถัมภ์พระไตรปิฎก ให้สืบทอดอยู่ในแผ่นดินไทยจนถึงทุกวันนี้ ผู้อุปถัมภ์พระไตรปิฎกสากลจึงได้ขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายพระไตรปิฎกสัทขฌายะเป็นปฐมฤกษ์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๕๙ ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นอักขรวิธี “ละหุคะรุ สัททอะอักขระระไทย-ปาฬิ” และ “โน้ตเสียงปาฬิ” ในการพิมพ์พระไตรปิฎกสากล ฉบับสัทขฌายะ

(ท่านผู้หญิง ดร.ทัศนีย์ บุญยคุปต์)

ประธานมูลนิธิพระไตรปิฎกสากล

๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พระไตรปิฎกสากล ฉบับสังฆนิยามะ ชุดอักษรระชาชาติพันธุ์ไต
พิมพ์คู่ขนานกับ ละหุ คระรุ สัททหะอักษรระ-ปาฬิ

Tai Syām Script-Pāḷi/อักษรระไตสยาม-ปาฬิ

1 กัลยาณธัมมัม
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Roman Script-Pāḷi/อักษรระโรมัน-ปาฬิ

2 kalyāṇadhammaṃ
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Thai Script-Pāḷi/อักษรระไตไทย-ปาฬิ

3 กัลยาณธมฺมัม
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Yuan Script-Pāḷi/อักษรระไตยวน-ปาฬิ

4 ກລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Lōng Script-Pāḷi/อักษรระไตหลง-ปาฬิ

5 ກລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Lao Script-Pāḷi/อักษรระไตลาว-ปาฬิ

6 ກັລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Khün Script-Pāḷi/อักษรระไตขิ่น-ปาฬิ

7 ກລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Lü Script-Pāḷi/อักษรระไตลื้อ-ปาฬิ

8 ກລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Khamti Script-Pāḷi/อักษรระไตคำตี้-ปาฬิ

9 ກວລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Āhom Script-Pāḷi/อักษรระไตอาหม-ปาฬิ

10 ທຳພັນພຸດທະຈຸຍົມ
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Phāke Script-Pāḷi/อักษรระไตฟาเก-ปาฬิ

11 ກວລຽວດາດຊູ່
[กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

Tai Phonetic Script/สัททหะอักษรระไทย-ปาฬิ

12 [กะ-ลฺยา-ณะ-ธัม-มัมัง]
[ka·lyā·ṇa·dʰam·maṃ]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระโรมัน-ปาฬิ

Phonetic Alphabet-Pāḷi/สัททหะอักษรระ-ปาฬิ

13 [กะ-ลฺยา-ณะ-ดัม-มัมัง]
[ka·lyā·ṇa·dʰam·maṃ]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระโรมัน-ปาฬิ

Pāḷi Alphabet/อักษรระปาฬิ

14 ກະ ລຽາ ັນະ ດັ ມ ມັ ັງ
[ka·lyā·ṇa·dʰam·maṃ]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระโรมัน-ปาฬิ

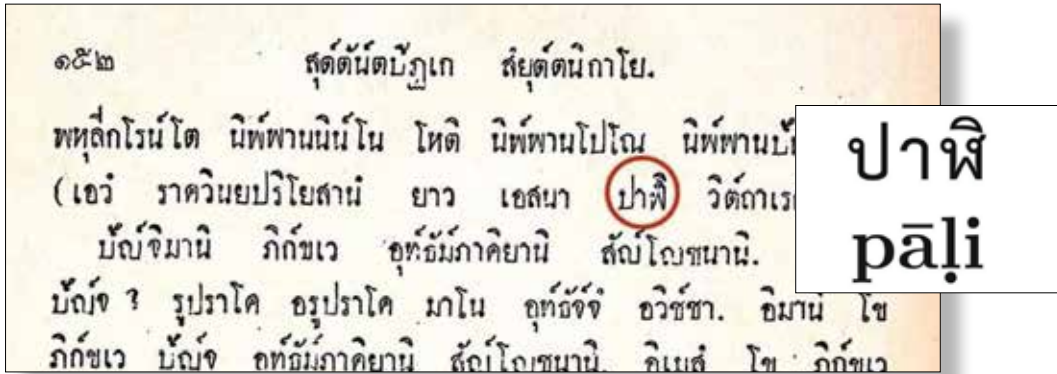
Pāḷi Notation/ไต่เสียงปาฬิ

15 ກະ ລຽາ ັນະ ດັ ມ ມັ ັງ
[ka·lyā·ṇa·dʰam·maṃ]
ละหุคระรุ สัททหะอักษรระ-ปาฬิ

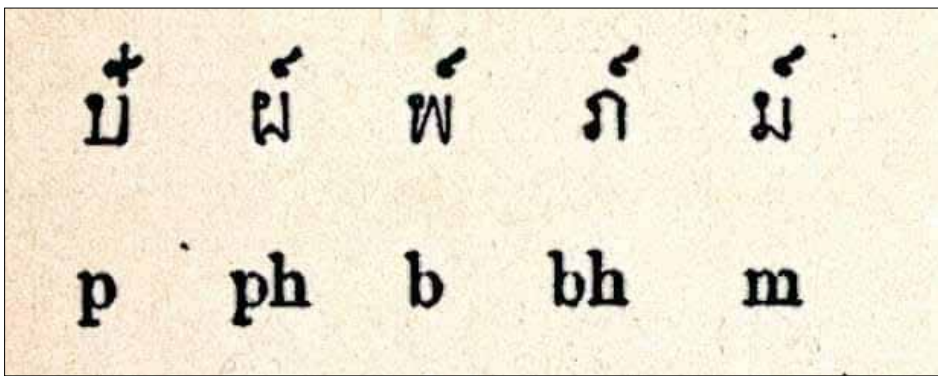
Tai Pāḷi Wave/เวฟเสียงอักษรระไต-ปาฬิ

16
เสียงสังฆนิยามะดิจิทัล

รูปที่ 1 : อักษรวิเชียรมาส-ปาฬิ ในพระไตรปิฎก จ.ป.ร. พ.ศ. 2436

รูปที่ 2 : “การถอดอักษรระ” อักษรระสยาม-ปาฬิ เทียบกับ อักษรโรมัน

รูปที่ 3 : การถอดเสียง อักษรระสยาม-ปาฬิ เป็น สัทหะอักษรระปาฬิ ในทางวิชาการภาษาศาสตร์

อักขระชาติพันธุ์ไท ในโครงการพระไตรปิฎกสากล :
จาก อักขระไตสยาม สู่ พระไตรปิฎกอักขระชาติพันธุ์ไท-ปาฬิ

พระไตรปิฎก จ.ป.ร. อักขระไตสยาม พ.ศ. 2436 (ดูรูปที่ 1) เป็นพระไตรปิฎกที่ตีพิมพ์เป็นชุดหนังสือชุดแรกของโลก ปัจจุบันโครงการพระไตรปิฎกสากลอักขระชาติพันธุ์ไท เรียก สยาม ว่า ไตสยาม และจากการศึกษาค้นคว้าในโครงการพระไตรปิฎกสากลนำโดยศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ ผู้ก่อตั้งภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าอักขรวิธีที่อาจารย์วิจิตรเรียกว่า ไม้-อ (อะ) อักขระไตสยาม-ปาฬิ ในพระไตรปิฎก จ.ป.ร. เป็นทั้ง “การถอดอักขระ” (Alphabetic Transliteration) และ “การถอดเสียง” (Phonetic Transcription) ควบคู่กันไป (ดูรูปที่ 2) โดยได้ตีพิมพ์อักขระไตสยาม เทียบทั้งรูปเขียนพยัญชนะและรูปเสียงปาฬิกับ อักขระโรมัน ซึ่งนับเป็นนวัตกรรมในทางนิรุกติศาสตร์ที่ก้าวล้ำนำยุค (ดูหนังสือราชบัณฑิตยสถาน 80 ปี เรื่อง อักขรวิธี ละหุคะรุ สัทหะอักขระไทย-ปาฬิ โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ พ.ศ. 2557 ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2559)

วิสัยทัศน์และเจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นการเขียนเสียงปาฬิในฉบับ จ.ป.ร. จึงกล่าวได้ว่าเป็นการริเริ่มการจัดพิมพ์พระไตรปิฎกด้วย สัทหะอักขระ-ปาฬิ (Pāli Phonetic Alphabet) เพราะเป็นการมุ่งเน้นการเขียนรูปเสียงปาฬิที่ไม่เคยมีการจัดพิมพ์เป็นพระไตรปิฎกทั้งชุดมาก่อน แตกต่างจากพระไตรปิฎกอักขระนานาชาติชุดอื่นๆ ที่จัดพิมพ์ภายหลัง ซึ่งต่างมุ่งเน้นการพิมพ์แต่รูปศัพท์ ไม่มีรูปเสียงปาฬิ โครงการพระไตรปิฎกสากลได้ทำการศึกษาต้นฉบับ จ.ป.ร. และทำการถอดเสียงปาฬิให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยอ้างอิงกับกฎไวยากรณ์ที่ว่าด้วยการออกเสียง โดยเฉพาะคัมภีร์กัจจายะนะปาฬิที่สำคัญและเก่าแก่ จนสามารถสร้างสรรค์การเรียงพิมพ์รูปเสียงปาฬิในพระไตรปิฎกเป็น ฉบับการออกเสียงสัจฉายะ (Sajjhaya Recitation Edition) ที่เรียงพิมพ์ด้วย สัทหะอักขระปาฬิเป็นชุดแรก พ.ศ. 2557 (ดูรูปที่ 3) การจัดพิมพ์พระไตรปิฎกด้วยสัทหะอักขระ หรือ สัทหะสัญลักษณ์สากล ที่สืบค้นได้ง่ายในระบบดิจิทัลจึงเปิดมิติใหม่ในทางสหวิชาการ โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญในทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ ทำการตรวจสอบความแม่นยำตรงของการปริวรรตด้านการพิมพ์อักขระและเปลี่ยนผ่านในทางภาษาศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันได้รับการรับรองความถูกต้องในการจัดพิมพ์พระไตรปิฎกสากล ฉบับสัจฉายะ (ดูหนังสือราชบัณฑิตยสถาน 80 ปี เรื่อง การสกัดอักขรวิธี ไม้-อ (อะ) อักขระไตสยาม-ปาฬิ เป็นสูตรคณิตศาสตร์ โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เหลือสินทรัพย์, ราชบัณฑิตสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2557 ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2559)

อักขรวิธีไตสยามปาฬิในฉบับ จ.ป.ร. จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้มูลนิธิพระไตรปิฎกสากลได้จดทะเบียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เรื่อง การแบ่งพยางค์อัตโนมัติเพื่อเขียนเสียงละหุและเสียงคะรุตามที่ไวยากรณ์ระบุไว้ได้สำเร็จ และได้รับสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา เลขที่ 46390 (พ.ศ. 2557) ซึ่งนับเป็นสิทธิบัตรฉบับแรกที่ว่าด้วยเรื่องพระไตรปิฎก เรียกพระไตรปิฎกเพื่อการออกเสียงฉบับนี้ว่า พระไตรปิฎกสากล ฉบับสัจฉายะ (The World Tipitaka Sajjhāya Phonetic Edition 2016) พ.ศ. 2559 (ดูเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ รายละเอียดสิทธิบัตร เลขที่ 46390 โดย พันเอก (พิเศษ) สุรวิช บุนนาค และคณะเป็นผู้ประดิษฐ์ พ.ศ. 2557)

พระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไทมีรายละเอียดตามที่ทำการศึกษาได้สรุปไว้ดังนี้

อักขระระไตลือ-ปาฬิ

เสียงสะกด เสียงกล้ำ

๑

[สัจ ฉิ กะ ตวา]

สัททหะอักขระระไทย-ปาฬิ

อักขรวิธีประเภทที่ 1 อักขรวิธีซ้อนอักขระแสดงทั้งเสียงสะกดและเสียงกล้ำ

อักขระระไตโหลง-ปาฬิ

เสียงสะกด เสียงกล้ำ

๒

[สัจ ฉิ กะ ตวา]

สัททหะอักขระระไทย-ปาฬิ

อักขรวิธีประเภทที่ 2 อักขรวิธีกำกับเสียงสะกดและเสียงกล้ำด้วยไม้แพด

อักขระระไตสยาม-ปาฬิ

เสียงสะกด เสียงกล้ำ

๓

[สัจ ฉิ กะ ตวา]

สัททหะอักขระระไทย-ปาฬิ

อักขรวิธีประเภทที่ 3 อักขรวิธีที่ใช้สัททสัญลักษณ์กำกับเสียงสะกดแยกจากเสียงกล้ำ

พระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไตรรวมชุดอักขระชาติพันธุ์ใต้ต่างๆ ที่สำคัญและจัดพิมพ์เป็นชุดปฐมฤกษ์ พ.ศ. 2562 รวม 15 ชุด แบ่งเป็นชุดหนังสือชุดละ 40 เล่ม ตามการแบ่งเล่มของสังคายนานานาชาติ พ.ศ. 2500 ซึ่งมีระบบอ้างอิงระหว่างเล่มกับข้อในแต่ละเล่มที่เป็นสากล ทำให้สามารถสืบค้นเนื้อหาในพระไตรปิฎก ได้โดยง่าย

นอกจากชุดพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ใต้อักขระต่างๆ จำนวน 15 ชุดดังกล่าวแล้ว โครงการฯ ยังได้ รวบรวมและจัดทำเป็นปทานุกรมพระไตรปิฎกอักขระชาติพันธุ์ใต้ ชุด 100 เล่ม เพื่อใช้ศึกษาอ้างอิงเป็น สากลอีกด้วย สำหรับนักวิชาการในระดับนานาชาติ และสื่อดิจิทัลสามารถสืบค้นที่ sajjhaya.org

จากการรวบรวมเป็นชุดพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ใตดังกล่าวข้างต้น ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า อักขรวิธีใน ชาติพันธุ์ใตสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. อักขรวิธีซ้อนอักขระหรือการเขียนพยัญชนะซ้อนกัน แสดงทั้งเสียงสะกดและเสียงกล้ำ 2. อักขรวิธีกำกับเสียงสะกดและเสียงกล้ำด้วยไม้แพด และ 3. อักขรวิธีที่ ใช้สัทสัญลักษณ์กำกับเสียงสะกดแยกจากเสียงกล้ำ (ดูรูปที่ 4)

1

อักขรวิธีประเภทที่ 1 พบในการเขียนเสียงปาฬิด้วยอักขระไตยวน-ปาฬิ ในดินแดนล้านนา อักขระ ไตซิ่น-ปาฬิ ในเมืองเชียงตุง รัฐฉาน อักขระไตลาว-ปาฬิ ในภาคอีสานของประเทศไทยและประเทศลาว รวมทั้งอักขระไตลื้อ-ปาฬิ ของแคว้นสิบสองปันนาในตอนใต้ของประเทศจีน

ကလျာဏသမ္မာဏ်
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

อักขระไตยวน-ปาฬิ

ကလျာဏသလ္လံ
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

อักขระไตลื้อ-ปาฬิ

2

อักขรวิธีประเภทที่ 2 พบในการเขียนเสียงปาฬิด้วยอักขระไตโหลง-ปาฬิ ในรัฐฉาน ประเทศพม่า ตลอด จนอักขระไตคำตี้-ปาฬิ (Tai Khamti-Pāli) อักขระไตฟ่าเก-ปาฬิ (Tai Phāke-Pāli) ในรัฐอรุณาจัลประเทศ และอักขระไตอาหม-ปาฬิ (Tai Āhom-Pāli) รัฐอัสสัม ซึ่งทั้งหมดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศเดียว

ကလျာဏသမ္မာဏ်
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

อักขระไตฟ่าเก-ปาฬิ

ကလျာဏသမ္မာဏ်
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

อักขระไตอาหม-ปาฬิ

3

อักขรวิธีประเภทที่ 3 พบว่าริเริ่มในการเขียนด้วยอักขระไตสยาม-ปาฬิ และปัจจุบันได้พัฒนาเป็น สัทหะอักขระไทย-ปาฬิ (Thai Phonetic Alphabet-Pāli) และสัทหะอักขระโรมัน-ปาฬิ (Roman Phonetic Alphabet-Pāli) รวมทั้ง อักขระปาฬิ (Pāli Alphabet) ในโครงการพระไตรปิฎกสากล

ကလျာဏသမ္မာဏ်
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

อักขระไตสยาม-ปาฬิ

กัลยาณดัมมัง
[ka·lyā·ṇa·d^ham·maṅ]

สัทหะอักขระไทย-ปาฬิ

สำหรับอักขระไตคำตี้ในเวียดนาม และอักขระไตจ้วงในจีน ผู้ทำการศึกษาสามารถนำมาจัดรวมด้วยใน ชุดพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ใต เพราะมิได้มีความโดดเด่นในวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา และมีได้มีประวัติ รูปอักขระโบราณที่ใช้เขียนเสียงปาฬิในพระไตรปิฎก

จากการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของอักขรวิธีต่างๆ ข้างต้น จะเห็นว่า อักขระไต สยาม-ปาฬิ มีลักษณะที่โดดเด่นที่เป็นสัทหะอักขระในทางวิชาการภาษาศาสตร์ เพราะมีพัฒนาการเป็นสัท สัญลักษณ์ที่เป็นสากล ทำให้สามารถเขียนพยัญชนะได้บนบรรทัดเดียวกันและง่ายต่อการเรียงพิมพ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีสัทสัญลักษณ์ที่ใช้กำกับเสียงสะกดและเสียงกล้ำที่แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด ดังนั้น อักขรวิธีสัทสัญลักษณ์ (Phonetic Symbol) ของชาติพันธุ์ใตผู้อ่านจะเห็นแต่ละพยางค์แยกกันอย่างชัดเจน และทำให้ง่ายในการอ่านออกเสียงสัทหะที่แม่นยำตรงตามกฎไวยากรณ์ที่พระอรหันตสาวกสืบทอดเสียงปาฬิ มาจากการสังคายนาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล

ဝိသုသနပါဠိ
[vinayapiṭaka]

ပါရိသေဝနာ
[pā rā·jika pā ṭi]

မာဟာဝိသုသန
[ma·hā·vi·b'auṅ·ga]

၁-၁ ငါးစာ အနိမ္မိ နဂဝါတု နိဗ္ဗာန်ဝါတု မာမိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ
[na mō tas sa b'agava tō [araha tō sam mā sam bud d'as sa]

ဝေရိယာဉာဏ်
[vē rañ·ja·kaṅ·ḍa]

၁-၂ ဝါတု နိမ္မိယု နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[tē na sama yē na bud d'ō b'aga vā [vē rañ jā yaṅ [viharati]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ နဂဝါတု နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[na ṭē rupuci-man da mū lē [maha tā b'ik k'u saṅ g'hē na sad d'iṅ pañ-ca mat tē hi]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[b'ik k'usa tē h b'ō [gō ta mō]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[sa kya put tō at tē hi]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[b'ik k'usa tē h kit ti sad dō]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ နိဗ္ဗိယု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[ab b'ug ga tō [itipi sō b'aga vā [ara haṅ sam mā sam bud d'ō]

ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[vij jā caraṇa sam pan nō [suga-tō lō kavi dū [a nut ta-rō [purisa dam ma sā rat'i [sat t'hā]

ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု နဂဝါတု ဝေရိယာဉာဏ် ဝါတု
[dē vama nus sā naṅ bud d'ō b'aga-vā sō i maṅ [lō kaṅ [sa-dē va-kaṅ [sa mā ra-kaṅ]

နာရိယုပိဗ္ဗိယုနိမ္မိ
[sac·c^hi·ka·tyā]

m k
n k^h
c g
g^h
ñ
c
c^h
j
j^h
ñ
t
t^h
d
d^h
ṃ
t
t^h
d
d^h
n
p
p^h
b
b^h
m
y
r
l
v
s
h
l
ṅ

lahu - Quick Syllable	[a]	[ā]	[i]	[ī]	[u]	[ū]	[ē-]	[ō-]
garu - Prolonged Syllable	a-	ā	i	ī	u	ū	ē	ō [aṅ]

โครงสร้างของพระไตรปิฎกทั้งชุด โดยเฉพาะความรู้จากสิทธิบัตรการแบ่งพยางค์ ซึ่งรวมทั้งสิ้น 9,442,442 พยางค์ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญทางวิศวกรรมศาสตร์คอมพิวเตอร์ในโครงการพระไตรปิฎกสากลสามารถสร้างเป็นฐานข้อมูลพระไตรปิฎกสากลที่สมบูรณ์ที่สุดชุดหนึ่ง กล่าวคือมีศักยภาพที่สามารถป้อนข้อมูลเป็นอักขระต่างๆ เพื่อเขียนพระไตรปิฎกในสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อักขระธัมมะต่างๆ ในคัมภีร์ไบเบิลและหนังสือพระไตรปิฎกโบราณ ดูตัวอย่างอักขระชาติพันธุ์ไตอาหม (ดูรูปที่ 5)

เมื่อคณะทำงานในโครงการพระไตรปิฎกสากลเดินทางไปเผยแพร่พระไตรปิฎกสากล อักขระโรมันในประเทศต่างๆ ระหว่าง พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน ได้พบว่าแม้ว่าอักขระโรมันเป็นชุดอักขระสากลที่รู้จักกันทั่วโลก แต่ความสามารถในการแบ่งพยางค์และอ่านออกเสียงปาฬิตั้งเดิมด้วยอักขระโรมันยังคงจำกัดอยู่แต่ในหมู่นักวิชาการจำนวนน้อยที่ผ่านการศึกษาในประเทศตะวันตก ประชาชนชาวพุทธทั่วโลกยังคงคุ้นเคยกับรูปเขียนอักขระธัมมะในวัฒนธรรมภาษาของตน ไม่คุ้นเคยกับอักขระโรมัน โดยเฉพาะประชากรชาติพันธุ์ไต หรือ ชนชาติในตระกูลภาษาไต-กะได ที่มีเอกลักษณ์นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาทตลอดมาเป็นเวลายาวนาน เมื่อได้รู้จักโครงการพระไตรปิฎกสากลก็ได้ขอความอนุเคราะห์ “ฉบับสากล” จากการสังคายนานานาชาติ พ.ศ. 2500 ที่พิมพ์ด้วยอักขระไตเป็นธัมมทาน อันเป็นเหตุให้เกิดโครงการพระไตรปิฎกสากล อักขระชาติพันธุ์ไตขึ้น

โครงการพระไตรปิฎกสากล อักขระชาติพันธุ์ไต (World Tipiṭaka in Various Tai Scripts) ได้ทำการค้นคว้าศึกษาพระไตรปิฎกในท้องถิ่นชาวไตในดินแดนต่างๆ ได้แก่ รัฐฉานในประเทศพม่า ล้านช้างหรือประเทศลาวในปัจจุบัน ตลอดจนรัฐอรุณาจัลประเทศ และรัฐอัสสัมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย และมณฑลยูนนานหรือแคว้นสิบสองปันนาในตอนใต้ของประเทศจีน ซึ่งได้พบว่าปัจจุบันต้นฉบับพระไตรปิฎกอักขระไตในท้องถิ่นดังกล่าวได้สูญหายไปหมดแล้ว ทำให้ยิวชนชาวไตในปัจจุบันไม่สามารถอ่านอักขระธัมมะไตโบราณของตนในอดีตที่ใช้เขียนบนคัมภีร์ไบเบิลได้ นอกจากนี้การออกเสียงปาฬิตามพระไตรปิฎกของชาวไตในท้องถิ่นต่างๆ ก็ผิดเพี้ยนไปตามกาลเวลา ไม่ตรงกับเสียงที่ระบุไว้ในไวยากรณ์พระไตรปิฎก

ในเบื้องต้นโครงการพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไต ได้นำเสนอการเรียงพิมพ์อักขระไตชุดต่างๆ ตามต้นฉบับพระไตรปิฎกสากล ฉบับสังฆมาเย พ.ศ. 2559 ซึ่งมุ่งเน้นการเรียงพิมพ์คู่ขนานระหว่างอักขระไตชุดต่างๆ กับ กัทสัทธอักขระไทยในปัจจุบันชุดหนึ่ง และ อักขระไตกับสัทธอักขระโรมันที่เป็นสากลอีกชุดหนึ่ง ชุดอักขระแรกเหมาะกับชาวไตในรัฐฉาน ประเทศลาว และแคว้นสิบสองปันนา ที่มีดินแดนและปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวไทยและคุ้นเคยกับภาษาไทยทำให้สามารถอ่านสัทธอักขระไทยที่ใช้เขียนเสียงปาฬิได้ ส่วนอักขระชุดที่สองเหมาะสำหรับชาวไตในรัฐอรุณาจัลประเทศและรัฐอัสสัมผู้ที่คุ้นเคยกับอักษรโรมันในภาษาอังกฤษทำให้สามารถอ่านสัทธอักขระโรมันได้โดยง่าย การเรียงพิมพ์ทั้งสองชุดพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไตจึงช่วยให้ง่ายในการศึกษาทั้งการเขียนและการออกเสียงปาฬิในพระไตรปิฎกในหมู่ชาวไต

ชื่ออักขระไตที่ได้จัดพิมพ์ในโครงการพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไตนี้ เป็นศัพท์บัญญัติในโครงการพระไตรปิฎกสากลที่มุ่งเน้นเขียนเสียงของชาวไตในท้องถิ่นต่างๆ อ้างอิงประกอบกับข้อมูลจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อนาโต เปลติเยร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองศาสตราจารย์สมหมาย เปรมจิตต์ ป.ธ. 9 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ศาสตราจารย์ ดร.เสมอชัย พูลสุวรรณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวคือ ใช้คำศัพท์ดั้งเดิมว่า “ไต” ตามเสียงในภาษาตระกูลไต-กะได (Tai-Kadai) ไม่เรียกว่า ไท-กะได หรือ ไทย-กะได ด้วยเหตุนี้โครงการพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไต จึงเรียกว่า อักขระไตยวน-ปาฬิ (Tai Yuan-Pāli) ไม่เรียกว่า อักขระไทยล้านนา, อักขระไตหลง-ปาฬิ (Tai Lōng-Pāli) ไม่เรียกว่า อักขระไทยใหญ่, อักขระไตชิน-ปาฬิ (Tai Khün-Pāli) ไม่เรียกว่า อักขระไทยชินหรือจีน, อักขระไตลือ-ปาฬิ (Tai Lü-Pāli) ไม่เรียกว่า อักขระไทยสิบสองปันนา และยังได้รวมถึงเชื้อชาติชาวไทยในปัจจุบันที่โครงการพระไตรปิฎกชาติพันธุ์ไตเรียกว่า ไตสยาม (Tai Syām) ซึ่งเป็นผู้นำชาติพันธุ์ไตในการจัดพิมพ์ อักขระไตสยาม-ปาฬิ (Tai Syām-Pāli) ที่ดีพิมพ์เป็นชุดหนังสือพระไตรปิฎกชุดแรกของโลก ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

การรวบรวมเป็นชุดอักขระชาติพันธุ์ใต้ที่หลากหลายทำให้มั่นใจได้ว่าองค์ความรู้เรื่องอักขรวิธีในพระไตรปิฎกสากลย่อมมีความใกล้เคียงกับเสียงปาฬิที่สวดสืบทอดในการสังคายนามาแต่อดีต ซึ่งปัจจุบันสามารถทำการเปลี่ยนผ่านด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ล้ำสมัยเป็น โน้ตเสียงปาฬิ (Pāli Notation) ชุด 250 เล่ม เสียงสัจฉาณะดิจิทัล (Digital Sajjhāya Recitation Sound) จำนวนความจุ 1.6 เทระไบต์ โดยจะสามารถถ่ายทอดเสียงพระธัมม์ดังกล่าวในทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังท้องถิ่นชาวใต้ทั่วโลก รวมทั้งเชื้อสายชาวใต้ที่อาศัยอยู่ในทวีปอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันทั่วโลกมีประชากรใตไม่น้อยกว่า 200-300 ล้านคน

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ ประธานกองทุนสนทนาธัมม์นำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ได้ศึกษาอักขรวิธีชาติพันธุ์ใต้ พร้อมด้วยพันเอก (พิเศษ) สุรชัย บุนนาค นายกองทุนสนทนาธัมม์นำสุขฯ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ และคณะ ที่ดำเนินการออกแบบบันทึกอักขระใต้-ปาฬิ ชุดนี้ เพื่อจัดพิมพ์เป็นพระไตรปิฎกสากล ฉบับสัจฉาณะ ชุดอักขระชาติพันธุ์ใต้ พ.ศ. 2562

ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา
ประธานมูลนิธิพระไตรปิฎกสากล

5 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

ตารางสระและพยัญชนะปาดิ ด้วย “อักขระระสยาม-ปาดิ” และได้มีการเทียบกับ “อักขระโรมัน” พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยเรียงลำดับพยัญชนะเป็นลำดับตามกฎไวยากรณ์ักจายะนะ-ปาดิ

กั	ขั	คั	งั	ง	จั	ฉั	จ็	ฉั	นั			
k	kh	g	gh	ṅ	c	ch	j	jh	ñ			
ฏั	จั	ทั	ฒั	ณั	ตั	ถั	ดั	ถั	ณั			
ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	n̄	ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	n̄			
ปั	ฝั	พั	ภั	มั	ยั	รั	ลั	วั	สั	หั	ฬั	
p	ph	b	bh	m	y	r	l	v	s	h	ḥ	m̄

๑

ตาราง การถอดเสียง (Transcription) ชุด “สัททอะอักขระไทย-ปาดิ” พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นการจาดิรูป “อักขระ” ที่แสดงที่กำเนิดเสียงปาดิตามฐานอวัยวะกับลิ้นในปาก หรือที่เรียกว่า ฐาน-กรณ์

ลักษณะการเปล่งเสียง	วักคา ปับจปับจโส มันตา เสียงปาดิ-พยัญชนะวักคั มี ๕ วักคั วักคัละ ๕ ตัว					เสสา อวักคา พัยษัณนา นาม เสียงปาดิ-ชื่อพยัญชนะอวักคั				
	อโฆส ไม่ก้อง		โฆส ก้อง			โฆสโฆส วิมุคคั	โฆส ก้อง			อโฆส ไม่ก้อง
	สถิล	ธนิต	สถิล	ธนิต	นาสิกัญจานช		สถิล			อุสุม
เสียงเกิดที่ฐานและกรณ์	ไม่ทันลม	ทันลม	ไม่ทันลม	ทันลม	ช่องจุมุก	ไม่ทันลม		เสียดแทรก		
กัณธช ที่เส้นเสียง	[ห] ห หี									
กัณธช ที่เพดานอ่อน	[ก] k กั	[ข] kh ขั	[ค] g คั	[ง] gh งั	[ง] ṅ					
ดาลุช ที่เพดานแข็ง	[จ] c จั	[ฉ] ch ฉั	[จ] j จั	[จ] jh จั	[ฉ] ñ ฉั	[ย] y ยั				
มัทธช ที่หลังไม่เหนือ	[ฎ] ṭ ฏั	[ฐ] ṭh ฐั	[ฑ] ṭ ฑั	[ฒ] ṭh ฒั	[ณ] ṇ ณั	[ร] r รั	[ฬ] ḥ ฬั			
ทันธช ที่ฟันบน	[ต] t ตั	[ถ] th ถั	[ด] d ดั	[ธ] dh ฐั	[น] n̄ ณั	[ล] l ลั	[ส] s สั			
ทันธัญธช ที่ริมฝีปากที่ฟัน	[ป] p ปั	[ฝ] ph ฝั	[บ] b บั	[ภ] bh ภั	[ม] m̄ มั	[ว] v วั				
นาสิกัญจานช ที่ช่องจุมุก						[ง] ṅ ฌ				

๒

ลหุ ออกเสียงเร็ว	[- ะ] [- ็] [- ั]	[- ̄] [- ̂]	[- ̇] [- ̈]	[- ̉] [- ̊]	[- ̋]	[- ̌]
ครุ ออกเสียงนานขึ้น	[- ะ] [- ็] [- ั]	[- ̄] [- ̂]	[- ̇] [- ̈]	[- ̉] [- ̊]	[- ̋]	[- ̌]

๓

สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ มีรายละเอียด ดังนี้

สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ (Thai Phonetic Alphabet Pāli) เป็นการเขียนเสียงปาฬิ ในทางวิชาการด้านภาษาศาสตร์ ด้วยรูป “อักขระระไทย” (Thai Alphabet) ที่พัฒนาจาก “อักขระระสยาม-ปาฬิ” และ “สัทหะอักขระระสยาม-ปาฬิ” เป็น “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” (Thai Phonetic Alphabet-Pāli) ร่วมกับระบบสัทหะสัญลักษณ์ปาฬิ (Pāli Phonetic Symbol) ตามที่ได้นำเสนอแล้วในที่ประชุมสำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ และต่อมาได้มีการจัดพิมพ์ลงในวารสารราชบัณฑิตยสถาน เพื่อแสดงการเขียนเสียงปาฬิให้แม่นยำตรงตามหลักไวยากรณ์ในกัจจายณะ-ปาฬิ อันเป็นการเขียนตามแนวอักขรวิธีสยามปาฬิ ในพระไตรปิฎก จปร. พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยไม่คำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์สูงต่ำในภาษาไทย โดยเขียนรูป “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” และสัทหะสัญลักษณ์ปาฬิ ในเครื่องหมายวงเล็บสัทหะสัญลักษณ์สากล [ ] ดังมีหลักการดังนี้

๑. การสร้างตาราง การถอดเสียง (Transcription) ชุด “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” (ดู ๑ หน้าซ้าย) เป็นการจัดรูป “อักขระระ” ที่แสดงที่กำเนิดเสียงปาฬิตามฐานอวัยวะกับลิ้นในปาก หรือที่เรียกว่า ฐาน-กรณ์

๒. การสร้าง สัทหะสัญลักษณ์ (Phonetic Symbol) ที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ๒ กำหนดการออกเสียง ดังนี้

๒.๑ รูป สระ-อะ ที่ลดรูปใน “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ใน “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” จะแสดงรูปสระ เช่น “อักขระระสยาม-ปาฬิ” เขียนว่า ปน “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” จะเขียนว่า [ปะนะ] สังเกตการพิมพ์สีเทาโปร่งแสดงเสียงละหุ

๒.๒ กรณีที่ “อักขระระสยาม-ปาฬิ” มี “ไม้เฒ่า” (๓) นำหน้าพยัญชนะเสียงสะกด ซึ่งแสดงด้วย พยัญชนะที่กำกับด้วย “ไม้วิญญการ” (๔) เช่น “อักขระระสยาม-ปาฬิ” เขียนว่า ตัสส “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” จะใช้อักขรวิธี “ไม้ เฒ่า อักขระระสยาม-ปาฬิ” คือคงรูป ไม้-เฒ่า ไว้ แต่คงรูปไม้วิญญการ เขียนว่า [ตัส-สะ] ส่วนสระอื่นๆ ซึ่งตามด้วยเสียงสะกด ก็ยังคงรูปสระไว้ และคงรูปไม้วิญญการ เช่นกัน

๒.๓ กรณีที่ “อักขระระสยาม-ปาฬิ” มี ไม้-เฒ่า นำหน้าพยัญชนะเสียงกล้ำ ซึ่งกำกับด้วย “ไม้ยามักการ” (๕) เช่น ติว ใน กัตวา “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” จะเขียนว่า [กะ-ตฺวา] เพื่อมุ่งเน้นเสียงสระ-อะ ให้ออกเสียงเป็นพิเศษตามหลักไวยากรณ์กัจจายณะ-ปาฬิ ข้อ ๖๐๒ ที่กำหนดว่า ให้นำหน้าพยัญชนะเสียงกล้ำ เป็น เสียงคะรุ-ออกเสียงนานขึ้น และใช้สัทหะสัญลักษณ์ “ไม้กล้ำ” [๖] กำกับได้ พยัญชนะเสียงกล้ำทั้งสองตัว

สังเกต สระเสียงสั้นพิมพ์สีเข้มทึบ แสดงเสียงนานขึ้น เช่น ใน “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ว่า กัตวา “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” เป็น [กะ-ตฺวา] หิตฺวา เป็น [ทิ-ตฺวา] และ คฺยฺหิ เป็น [คฺ-ยฺหฺ] และมีการใช้เครื่องหมาย จุดแบ่งพยางค์ [·] ทุกครั้ง เพื่อให้ถอดเสียงได้ง่าย

๒.๔ ในคำที่มีไม้ยามักการกำกับและอยู่หลัง สระ-เอ หรือ สระ-โอ เช่น “อักขระระสยาม-ปาฬิ” เขียนว่า เทวฺ ตฺเมหฺ มฺโฬฺหฺ ใน “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” จะเขียนสลับตำแหน่งและเขียนสัทหะสัญลักษณ์ไม้กล้ำ ได้ “อักขระระ” สามตัวเป็น [ตฺเว] [ตฺ-มฺเห] และ [มฺ-ฬฺโห] ตามความนิยมในอักขรวิธีเขียนในภาษาไทยปัจจุบัน และจะใช้เครื่องหมายจุดแบ่งพยางค์ [·] ทุกครั้ง เพื่อให้ถอดเสียงได้ง่าย

๒.๕ สระ-เอ สระ-โอ เมื่อตามด้วยพยัญชนะเสียงสะกด ให้ออกเป็นสระเสียงสั้น ตามคำอธิบายในไวยากรณ์กัจจายณะ-ปาฬิ “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” ใช้สัทหะสัญลักษณ์ “ไม้ไตคู้” (๗) แสดงเสียงสระเสียงสั้น ที่เป็นละหุ-ออกเสียงเร็ว เช่น “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ว่า โณณฺทฺฬฺณ “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” ว่า [โณณ-ทฺฬฺณะ]

๒.๖ เครื่องหมาย “ง-พินทุโปร่ง” (๘) เป็นพยัญชนะที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้น (อ อี อุ) เป็นสัญลักษณ์แทนเสียงนิคคะหิต ที่เกิดที่จมุกเท่านั้น เช่น “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ว่า สักปปี “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” เขียนว่า [สํ-กฺป-ปํ] “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ว่า เอตฺถิมิ “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” เขียนว่า [เอ-ตะ-สมิง] “อักขระระสยาม-ปาฬิ” ว่า ภิกฺขุํ “สัทหะอักขระระไทย-ปาฬิ” เขียนว่า [ภิก-ขุํ]

๓. พิมพ์สัทหะสัญลักษณ์ของเสียงละหุคะรุ ๓ ด้วยเทคโนโลยีการพิมพ์ดิจิทัล กล่าวคือ เสียงละหุ-ออกเสียงเร็ว พิมพ์สีเทาโปร่ง เสียงคะรุ-ออกเสียงนานขึ้น พิมพ์สีเข้มทึบ ซึ่งเป็นการจัดทำเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ตามหลักการออกเสียงละหุคะรุตามกฎไวยากรณ์กัจจายณะ-ปาฬิ

อักษรวิธิตะโลง ภาพล่างซ้าย สังกัดได้ว่าเขียนเสียงกล้ำ เช่น **ตรี** ใน **ตัดตรีเม** ด้วยไม้แพด ตรี- เป็นเสียงกล้ำในพยางค์หลังเท่านั้น อ่านว่า [ตะ·ตรี·เม] ไม่อ่านเป็นเสียงสะกด และถ้าจะอ่านให้เป็นเสียงสะกด และลากเป็นเสียงสะกดในพยางค์ถัดไปจะต้องมี **ต** เพิ่มอีก 1 อักขระ หรืออักขระตะโลงจะต้องมีอักขระ ไม้แพดอีก 1 ตัว จึงจะอ่านว่า [ตัด·ตรี·เม] ดังตัวอย่างภาพล่างขวา ซึ่งคำนี้ไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก ดังนั้น การนำสัททหะอักขระไทย-ปาฬิ และสัททหะอักขระโรมัน-ปาฬิ มาพิมพ์คู่ขนานในฉบับสัชฌายะ ทำให้เป็นการ ง่ายในการอ่านเสียงสะกดและเสียงกล้ำที่แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด

<p>อักขระตะโลง มีเครื่องหมายไม้แพดกำกับ</p> <p style="font-size: 2em; text-align: center;">ต ต ตรี เม</p> <p>อักขระสยาม-ปาฬิ มีเครื่องหมายกำกับ</p> <p style="text-align: center;">[ตะ·ตรี·เม] ตัด ตรี เม ✓</p> <p style="text-align: center;">-ะ - เสียงคะรุ -ิ - เสียงละหุ</p>	<p style="font-size: 2em; text-align: center;">ต + ตรี = ต ต ตรี เม</p> <p>สัททหะอักขระไทย-ปาฬิ</p> <p style="text-align: center;">[ตัด·ตรี·เม] ตัด ตรี เม ✗</p> <p>อักขระสยาม-ปาฬิ</p> <p style="text-align: center;">-ะ - เสียงคะรุ -ิ - เสียงละหุ</p>
--	--

<p>อักขระตะโลง มีเครื่องหมายไม้แพดกำกับ</p> <p style="font-size: 2em; text-align: center;">ต ต ตรี เม</p> <p style="text-align: center;">[ตะ·ตรี·เม]</p> <p>อักขระโรมัน-ปาฬิ</p> <p style="text-align: center;">tatrime ✓</p> <p style="text-align: center;">-ะ - เสียงคะรุ   -ิ - เสียงละหุ</p>
--

ขอขอบคุณ พันเอก (พิเศษ) สุรวัช บุนนาค นายกองทุนสนทนาธัมมำนำสุฯ ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ และคณะ ที่ดำเนินการออกแบบ บันทึกอักขระตะโลง-ปาฬิ ชุดนี้ เพื่อจัดพิมพ์เป็นพระไตรปิฎกสากล ฉบับสัชฌายะ ชุดอักขระชาติพันธุ์ไท พ.ศ. 2562

วิจิตร ภาณุพงศ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์
ประธานกองทุนสนทนาธัมมำนำสุฯ ท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค
ในพระสังฆราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
พระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

6 เมษายน พ.ศ. 2562

A

พระไตรปิฎกสากล ฉบับสัทธบายะ ชุดอักขระต่างๆ

1	กัลยญาณธัมม์	ปาฬิภาสา-ต้นฉบับอักขระระสยาม Syām Script-Pāḷi	ชุด 39 เล่ม/ติจิทล
2	kalyāṇadhammaṃ	ปาฬิภาสา-อักขระโรมัน Roman Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
3	กัลยญาณธัมม์	ปาฬิภาสา-อักขระระไตสยาม Tai Syām Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
4	กฤษยาณธมฺมํ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตไทย Tai Thai Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
5	ကလျာဏဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตยวน Tai Yuan Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
6	ကလံယုဒ္ဓဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตโหลง Tai Lōng Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
7	ກລຍາဏະဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตลาว Tai Lao Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
8	ကလျာဏဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตชิน Tai Khün Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
9	ကလျာဏဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตลื้อ Tai Lü Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
10	ကလံယုဒ္ဓဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตคำตี้ Tai Khamti Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
11	ကမာဘူရာဇာဓိ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตอาหม Tai Āhom Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
12	ကလံယုဒ္ဓဓမ္မံ	ปาฬิภาสา-อักขระระไตฟาเก Tai Phāke Script-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
13	[ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	ปาฬิภาสา-สัททอะอักขระระโรมัน Roman Phonetic Alphabet	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
14	[กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มํ]	ปาฬิภาสา-สัททอะอักขระระไทย Thai Phonetic Alphabet	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
15	[กะ·ลฺยา·ณะ·ดัม·มํ]	ปาฬิภาสา-สัททอะอักขระระไต Tai Phonetic Alphabet-Pāḷi	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล
16	กะ·ลฺยา·ณะ·ดัม·มํ	ปาฬิภาสา-อักขระระปาฬิ Pāḷi Alphabet	ชุด 40 เล่ม/ติจิทล

B

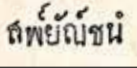
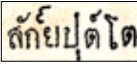
พระไตรปิฎกสากล ฉบับสังฆนิยามะ ชุดอักขระราชาดิพันธู์ไต พิมพ์คู่ขนานกับ ละหุ คะรุ สัททอะอักขระไทย-ปาฬิ

1	kalyāṇadhammāṃ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระโรมัน	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
2	กัลยัณณธัมมัม [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตสยาม	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
3	กัลยัณณธมฺมัม [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตไทย	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
4	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตยวน	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
5	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตโหลง	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
6	ກລຍາဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตลาว	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
7	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตขึ้น	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
8	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตลื้อ	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
9	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตคำตี้	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
10	कल्यण्णधम्मं [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตอาหม	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
11	ကလျာဏဓမ္မံ [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระไตฟาเก	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
12	[ka·lyā·ṇa·dham·māṃ] [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-สัททอะอักขระระโรมัน	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
13	[กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง] [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-สัททอะอักขระระไต	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
14	กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง [กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มัง]	ปาฬิภาสา-อักขระระปาฬิ	ชุด 40 เล่ม/ดิจิตัล
15	 กะ ลฺยา ณะ ธัม มัง	โน้ตเสียงปาฬิ	ชุด 250 เล่ม/ดิจิตัล
16		ดิจิตัลเสียงอักขระระไต-ปาฬิ	ชุดดิจิตัล

C

World Tipiṭaka Sajjhāya Phonetic Edition in Various Tai Scripts
with Lahu Garu Roman Phonetic Alphabet-Pāḷi

1	kalyāṇadhammaṃ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Roman Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
2	กัถยาณธัมมံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Syām Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
3	กถยาณธมฺมံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Thai Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
4	ကလျာဏထမ္မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Yuan Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
5	ကလ်ယုဆထမ်မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Lōng Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
6	ກລຍາທະໂຮມມໍ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Lao Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
7	ကလျာဏထမ္မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Kūn Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
8	ကလျာဏထမ္မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Lü Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
9	ကလ်ယုဆထမ်မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Khamti Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
10	ကလ်ယုဆထမ်မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Āhom Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
11	ကလ်ယုဆထမ်မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Phāke Script-Pāḷi	40 Vols./Digital
12	[กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มํัง] [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Thai Phonetic Alphabet-Pāḷi	40 Vols./Digital
13	[กะ·ลฺยา·ณะ·ธัม·มํัง] [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Tai Phonetic Alphabet-Pāḷi	40 Vols./Digital
14	ဂะ·လ္ယာ·ဏး·ထံ·မံ·မံ [ka·lyā·ṇa·d ^h am·maṃ]	Pāḷi Alphabet	40 Vols./Digital
15	 [ka lyā ṇa d ^h am maṃ]	Pāḷi Notation	250 Vols./Digital
16		Digital Tai Pāḷi Sound	Digital Only

Pāli Sound with Lahu Garu Phonetic Printing					
Tai Thai Script/Thai Phonetic Alphabet and Thai Phonetic Alphabet/Roman Phonetic Alphabet					
Tai Thai Script Thai Phonetic Alphabet		Thai Phonetic Alphabet Roman Phonetic Alphabet	Kaccāyana Pāli Grammar		
1	อรห [อะระหะ]	[อะระหะ] [araha]	a- vowel sound	Kaccāyanapāli No. 4 : lahumattā tayo rassā	
2	มคฺล [มัง·ฉะลละ]	[มัง·ฉะลละ] [maṅ·gala]		Kaccāyanapāli No. 31 : vaggantaṃ vā vagge	
3	ตสฺส [ตัส·สะ]	[ตัส·สะ] [tas·sa]	final-consonant sound	Kaccāyanapāli No. 28 : paradyebhāvo ṭhāne	
4	วาสฺส [วีาส·สะ]	[วีาส·สะ] [vās·sa]		Kaccāyanapāli No. 5 : aññe dīghā	
5	เสยฺย [เส็ย·ยะ]	[เส็ย·ยะ] [sēy·ya]		Kaccāyanapāli No. 5 : aññe dīghā	
6	โปกฺขร [โป๊ก·ขะระ]	[โป๊ก·ขะระ] [pök·k ^h ara]		Kaccāyanapāli No. 29 : vagge ghosāghosānaṃ tatiyapaṭhamā	
7	ปฺจฉามิ [ปฺจ·ฉา·มิ]	[ปฺจ·ฉา·มิ] [puc·c ^h a mi]		Kaccāyanapāli No. 4 : lahumattā tayo rassā	
8	พร·หฺม [บฺระ·หฺมะ]	[บฺระ·หฺมะ] [bra·hma]		cluster sound	 see Chulachomkloa of Siam Tipiṭaka 1893
9	ส·พฺยญฺชน [สะ·บฺยญฺ·ฉะนนะ]	[สะ·บฺยญฺ·ฉะนนะ] [sa·byañ·jana]			Kaccāyanapāli No. 602 : dumhi garu
10	ส·กฺยปฺตฺโต [สะ·กฺยะ·ปฺต·โต]	[สะ·กฺยะ·ปฺต·โต] [sa·kya·put·tō]	 see Chulachomkloa of Siam Tipiṭaka 1893		
11	กิ·ญฺหิ [กิ·ญฺหิ]	[กิ·ญฺหิ] [ki·ṇhi]	Kaccāyanapāli No. 602 : dumhi garu		
12	รุ·ฬฺหิ [รุ·ฬฺหิ]	[รุ·ฬฺหิ] [ru·ḥhi]	Kaccāyanapāli No. 5 : aññe dīghā		
13	ตุ·มฺเห [ตุ·มฺเห]	[ตุ·มฺเห] [tu·mhē]	Kaccāyanapāli No. 30 : aṃ byañjane niggahītaṃ		
14	ปา·ตฺวากาสิ [ปา·ตฺวา·กา·สี]	[ปา·ตฺวา·กา·สี] [pā·tyā·kā·si]			
15	สํ กิํ ตุํ [สํ] [กิํ] [ตุํ]	[สํ] [กิํ] [ตุํ] [saṅ] [kiṅ] [tuṅ]	pure nasal sound		

1-2 တေအ သမယေအ ဗုတ်ဇေ၊ ဇေဝ၊ ဝေဂုဏ်ဂုယံ ဝိဂုဏ်

[တေ နး] [အမး-ယေ-နး] [ပုတ-ဝေ] [မာဇာ-ဝာ] [ဝေ-ရိဏ္ဏ-လာ-ယိ] [ဝိဟေ-ဝေ]

အေဝေဂုဏ်ပုဏ်ပုဏ်ဇေဝေ မဂုတု ဇိဂုဏ်သံအေအ သဝ်ဇိ ပုဂုဏ်မတ်တေဂု ဇိဂုဏ်သံတေဂု ကာသံသေသံ
 [နး-ဟေ-ရုပုဂု-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မာဇာ-တာ] [မိဂု-ဗု-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ဇေ၊ ဝေဂုဏ်ဂုယံ ဝိဂုဏ်ပုဏ်ပုဏ်ဇေဝေ သမယေအ ခလု ဇေ၊ ဇေဝေ၊ သာယပုတ်တေ၊ သာယဂုလု ပဗ်ဗဂုတေ၊
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ဝေဂုဏ်ဂုယံ ဝိဂုဏ် အေဝေဂုဏ်ပုဏ်ပုဏ်ဇေဝေ မဂုတု ဇိဂုဏ်သံအေအ သဝ်ဇိ ပုဂုဏ်မတ်တေဂု
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ဇိဂုဏ်သံတေဂု တံ ဇေ၊ ပဇာ ဇေဝေဝေ တေဝေ
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ကဏ်ဏ်ဏ်တေ၊ ကိတ်ဝိ သေ၊ ဇေဝေ၊ ကဂုဏ်
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

လေဂုဏ်ပုဏ် ကဏ်ဏ်တေ၊ ပုဂုဏ်သံအေဝေ သဝ်ဇိ
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ကိတ်ဝိ လေဂုဏ် သေဝေဝေ သမယေအ သဝ်ဇိ
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

သယံ ကဏ်ဏ်ဂုဏ် သဝ်ဇိဂုဏ် ပဇာဝေဝေ သေ၊ ဇေဝေ၊ ဇေဝေဝေ ကဏ်ဏ်ပုဏ်
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

မဂုဏ်ပုဏ်ပုဏ်ဇေဝေ ပုဂုဏ်သံအေဝေ သာယပုတ်တေ သာယဂုလု ဝေဝေပုဂုဏ်ဇေဝေ ပုဂုဏ်ဇေဝေ
 [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ] [မံ-မံ-မံ-မံ-မံ-မံ]

ကဏ်ဏ်ပုဏ်ဇေဝေ
[အာ-တိ-မာ-လုယာ-မံ]

မာ - พยางค์ที่ออกเสียงเร็ว	[မာ]	[အာ-]	[အိ]	[အု]	[အေ-]	[အို-]				
မာ - พยางค์ที่ออกเสียงนานขึ้น	[အိ-]	[အေ]	[အာ]	[အိ]	[အီ]	[အု]	[အူ]	[အေ]	[အို]	[အိ]